

FORORD

Dette er en studiehåndbok for studieprogrammene ved Institutt for økonomi og ressursforvaltning:

- Bachelor i økonomi og ressursforvaltning
- Bachelor i økonomi og administrasjon
- Master i økonomi og ressursforvaltning
- Master i økonomi og administrasjon
- Master i entreprenørskap og innovasjon
- MSc in Development and Resource Economics

Formålet med denne boken er å gi studentene en mer omfattende innføring i hva studiet i økonomi ved Universitetet for miljø- og biovitenskap innebærer.

Instituttets studiehåndbok gir informasjon bl.a. om hvilke valgalternativer som finnes og hvilke emner studentene må ta og hvordan de kan planlegge sine studier. Håndboken forteller også om hvordan studier i utlandet kan innpasses i det ordinære studiet.

Det har skjedd visse justeringer og forbedringer av studiet i den siste tiden og det vil fortsatt skje endringer. På grunn av produksjonstiden som står til disposisjon kan det være feil og mangler i beskrivelsene.

Vi tar forbehold om at det også i årene som kommer kan bli visse omlegginger i emnetilbudet, og det kan også bli aktuelt å legge ned emner hvor det er få deltakere.

Leder av undervisningsutvalget Ragnar Øygard og studieveileder Lise Thoen har bidratt med nyttige forslag og kommentarer til boka.

*Undervisningsutvalget for
Økonomi og ressursforvaltning*

*Inger-Lise Labugt
Studieveileder*

OVERSIKT OVER EMNETILBUDET VED IØR OG HiO.....	iii
I. STUDIET VED UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP (UMB).....	1
II. STUDIENE VED INSTITUTT FOR ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING	3
1. FAGLIG BREDDE	3
1.1 ØKONOMI - HVA ER DET?	3
1.2 MÅL - HENSIKTEN MED STUDIETILBUDET	4
2. GRADENE OG OPPBYGNINGEN.....	5
2.1 LAVERE GRAD – BACHELORSTUDIENE.....	5
2.2 HØGERE GRAD – MASTERSTUDIENE.....	5
2.4 SKJEMATISK OVERSIKT OVER STUDIEÅRET.....	6
2.5 SKJEMATISKE OVERSIKTER OVER STUDIENE	7
2.5.1 BACHELOR I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING.....	9
2.5.2 BACHELOR I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON.....	14
2.5.3. MASTER I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING	19
2.5.4 MASTER I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON	23
2.5.5 MASTER I ENTREPRENØRSKAP OG INNOVASJON.....	28
2.5.6 MASTER OF SCIENCE IN DEVELOPMENT AND RESOURCE ECONOMICS	29
2.5.7 FORUTSATTE FORKUNNSKAPER FOR MASTEREMNENE- 300-emner - - FELLES KRAV	31
2.5.8 MASTERGRADSOPPGAVEN	32
2.3 DELSTUDIUM I UTLANDET - EUROPEISK MASTERGRAD	33
3. IKKE-ØKONOMISKE FAG - NATURVITENSKAPELIGE OG TEKNOLOGISKE FAG.....	35
3.1 FORSLAG TIL KOMBINASJONER.....	36
3.1.1 PROFIL NATUR- OG MILJØFORVALTNING.	36
3.1.2 PROFIL JORD- OG PLANTEFAG	38
3.1.3 PROFIL HUSDYRFAG	40
3.1.4 PROFIL AKVAKULTUR.....	42
3.1.5 PROFIL MATVITENSKAP OG BIOTEKNOLOGI.....	43
3.1.6 PROFIL SKOGFAG.....	44
3.1.7 PROFIL FORNYBAR ENERGI (BIOENERGI OG VANNKRAFT).....	45
3.1.8 PROFIL TROPISK LANDBRUK.....	46
3.1.9 PROFIL AREALPLANFAG OG RETTSLÆRE.....	47
3.1.10 PROFIL KVANTITATIVE METODER FOR RESSURSFORVALTNING	48
3.1.11 PROFIL BYGNINGSTEKNISKE FAG	49
4. STUDIEINFORMASJON OG REGLEMENTER	50
III. BESKRIVELSE AV DE ENKELTE EMNER	51
1. ULIKE BEGREPER.....	51
2. EMNEBESKRIVELSER VED IØR.....	52
2. EMNEBESKRIVELSER VED HiO.....	93
VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER INSTITUTTETS PERSONALE.....	98

OVERSIKT OVER EMNER VED IØR

Høst – blokk = **Hb**, uke 33, 34, 35,36

Høst – parallell = **Hp**, uke 37 – 49

Januar – blokk = **Jb**, uke 2, 3, 4,5

Vår – parallell = **Vp**, uke 5 – 20

Vår – blokk = **Vb**, uke 23 – 26

Eksamensuker for parallellundervisningen
ukene 21, 22, 50, 51

Emne- kode	Emne/kursnavn	Sem- ester	Studie- poeng	Kursansvarlig/ Lærer	Side
AOS120	Markedsføringsledelse	Jb	5	Even J. Lanseng	52
AOS130	Innføring i organisasjonsteori	Hb	5	Gro Ladegård	52
AOS200	Bygdesosiologi	Hp	10	Frode Gundersen	52
AOS210	Politiske strukturer og prosesser	Hp	10	Frode Gundersen	53
AOS220	Markedsbasert produkt- og konseptutvikling	Vb	5	Even J. Lanseng	53
AOS230	Organisasjons- og ledelsespsykologi	Hb	5	Gro Ladegård/ Timelærer	53
AOS232	Strategic management and organization design	Hp	10	Carl Brønn	54
AOS233	Strategic Processes and Decision- Making	Vp	10	Carl Brønn	54
AOS234	Studenter i ledelse Spesialkurs for studenttillitsvalgte	Hp+Jb +Vp	10	Per Ove Røkholt	55
AOS235	Prosjektledelse – for etterutdanning		15	Kolbjørn Christoffersen /Prosjektforum	55
AOS240	Samfunnsvitenskapelig metode	Vp	5	Frode Alfnes	56
AOS310	Miljøpolitikk og forvaltning	Vp	10	Frode Gundersen	56
AOS330	Organisasjon og ledelse, med prosjektdel (2006)	Hp+Vp	15	Gro Ladegaard	57
AOS331	Organisasjon og ledelse, teoridel (2006)	Hp	10	Gro Ladegaard	57
AOS332	Organisasjon og ledelse, med utvidet prosjektdel (2006)	Hp+Vp	20	Per Ove Røkholt Gro Ladegaard	58
BUS100	Innføring i foretaksøkonomi	Hp, Vp	5	Svein Kolstad Hansen, Kjell Gunnar Hoff	58
BUS110	Eksternregnskap	Hp	10	Svein Kolstad Hansen,	59
BUS112	Elektronisk regnskapsføring	Hb, Vb	5	Ole Gjølberg/ Daldata og Agrodata	59
BUS150	Akvakulturøkonomi	Jb	5	Atle Guttormsen	60
BUS160	Skatterett for næringsdrivende	Vb	5	Ekstern lærer David Eilertsen	60
BUS210	Driftsregnskap og budsjettering	Vp	10	Kjell Gunnar Hoff	61
BUS220	Investering og finansiering	Hp	10	Atle Guttormsen	61
BUS230	Beslutningsanalyse	Vp	10	Marie Steen	62
BUS231	Management Science - principles	Vp	10	Marie Steen	62
BUS232	Management Science - fundamentals	Vp	5	Marie Steen	63

Emne- kode	Emne/kursnavn	Sem- ester	Studie poeng	Kursansvarlig/Lærer	Side
BUS240	Vareproduksjon og logistikk	Hp	10	Kolbjørn Christoffersen	63
BUS260	Jus for næringsdrivende/selskapsrett	Jb	5	F. F. Gundersen	64
BUS271	Bedriftsetablering	Vp	5	Anders Lunnan	64
BUS300	Anvendt bedriftsøkonomi (integrasjonskurs (siste gang 2005))	Hp	10	Ole Gjølberg	64
BUS310	Strategisk økonomistyring	Hb	5	Kjell Gunnar Hoff	65
BUS320	Empiriske analyser av finans- og varemarkeder (nytt 2006)	Hb+Hp	10	Ole Gjølberg	65
BUS330	Bedriftsøkonomisk metoder i beslutningsanalyse	Vp	5	Ole Gjølberg	66
BUS331	Anvendt simulering	Vp	5	Kolbjørn Christoffersen	66
BUS340	Integrert logistikk	Hp	5	Kolbjørn Christoffersen	66
BUS370	Næringsutvikling og entreprenørskap II	Vp+Hp	15	Anders Lunnan	67
BUS371	Næringsutvikling og entre- prenørskap, teoridel av BUS370	Vp	5	Anders Lunnan	68
ECN110	Innføring i samfunnsøkonomi, mikro	Hp	5	Per Halvor Vale/ Per Gunnar Hanssen	68
ECN120	Innføring i samfunnsøkonomi, makro	Jb	5	Per Halvor Vale	69
ECN140	Økonomisk historie	Hp	5	Timelærer	69
ECN150	Innføring i utviklingsøkonomi	Vp	5	Ny lærer 2006	69
ECN170	Miljø- og ressursøkonomi	Vp	5	Ståle Navrud	70
ECN201	Econometrics I	Hp	10	Kyrre Rickertsen	71
ECN202	Økonometri	Hp	5	Dadi Kristoferson	71
ECN210	Mikroøkonomi I -Konsument, produsent, marked og velferd	Hp	10	Sigurd Rysstad	72
ECN211	Mikroøkonomi II - Institusjoner, spill og markedssvikt	Hp	10	Sigurd Rysstad	72
ECN212	Microeconomics	Hb	5	Sigurd Rysstad	73
ECN213	Industri- og markedsstruktur	Jb	5	Olvar Bergland	73
ECN220	Samfunnsøkonomi II	Hp	5	Per Halvor Vale	73
ECN230	International Economics	Hp	5	Roberto Garcia	74
ECN240	Økonomisk idéhistorie	Hp	5	Timelærer	74
ECN241	Anvendt økonomisk historie	Hp	5	Timelærer	75
ECN251	Development Economics - Micro	Vp	5	Ny lærer 2006	75
ECN260	Landbrukspolitikk	Hp	5	Normann Aanesland Sigurd Rysstad/	75
ECN262	Nærings- og distriktspolitikk	Jb	5	Timelærer	76
ECN270	Resource and Environmental Economics	Hp	10	Eric Nævdal	76
ECN271	Prosjektanalyse og verdsetting av miljøgoder	Vp	10	Ståle Navrud	76

Ny emne kode	Emne/kursnavn	Sem-ester	Studie poeng	Kursansvarlig/Lærer	Side
ECN273	Ressursøkonomi - institusjonell økonomi	Hp	5	Arild Vatn	77
ECN280	Energiøkonomi	Vp	10	Torstein Bye, SSB	77
ECN300	Applied Econometrics	Vp	10	Olvar Bergland	78
ECN310	Market Analysis	Hp	15	Kyrre Rickertsen	78
ECN320	Samfunnsøkonomi III	Vb	5	Per Halvor Vale	79
ECN330	Commodities and International Economics	Hb+Hp	15	Roberto Garcia	79
ECN331	International Economics and Finance	Hb	5	Roberto Garcia	80
	Development and Environment	Hp			
ECN350	Economics		15	Stein Holden	80
ECN351	Research in Developmetn economics	Jb+Vp	5	Arild Angelsen	81
ECN352	Development Economics- Macro	Vp	10	Arild Angelsen	81
ECN360	Landbrukspolitikk og ressursforvaltning	Hp	15	Normann Aanesland	82
ECN370	Miljø- og ressursøkonomi, emnesamling	Vp+Hp	15	Arild Vatn mfl	83
ECN371	Miljøøkonomi, teoridel av ECN370	Vp	5	Arild Vatn mfl	83
ECN372	Miljø- og ressursøkonomi, prosjektdel av ECN370	Hp	10	Arild Vatn mfl	84
ECN373	Miljøregnskap og miljøledelse	Vp	5	Ståle Navrud, Carl Brønn	84
ECN374	Natural Resource Economics	Hp	10	Olvar Bergland Olvar Bergland, Torstein Bye, Ole Gjølberg	85
ECN380	Energiøkonomi II	Hp	10	Gjølberg	85
ECN450	Development economics	Hp+Jb	20	Stein Holden	86
ECN451	Institutions, Property Rights and Development	Vb	10	Arild Angelsen	86
ECN453	Topics in Development Economics	Vp	10	Arild Angelsen	87
INN200	Grunnleggende regnskapsforståelse og bedriftsøkonomisk analyse	Hb+HP	15	Svein Kolstad Hansen	87
INN210	Prosjektanalyse	Hp	10	Svein Kolstad Hansen	88
				Even Lanseng/	
INN220	Markedsføringsledelse	Jb	5	Tor Wanebo	88
INN230	Organisasjon og ledelse	Hb	5	Gro Ladegård	89
				Anders Lunnan,	
INN300	Entreprenørskap og innovasjon	Hp	20	Carl Brønn	89
	Entreprenørskap I internasjonalt perspektiv			Anders Lunnan/	
INN320		Jb+Vp	25	Svein Kolstad Hansen	89
PHI100	Examen philosophicum	Hp, Jb+Vb	10	Terje Kvilhaug Frode Kjosavik	90
PHI201	Biovitenskap, etikk og miljøfilosofi	Hp	5	Terje Kvilhaug Frode Kjosavik	91
PHI400	Philosophy of Science and Research Ethics	Hp	10	Terje Kvilhaug Frode Kjosavik	92

OVERSIKT OVER EMNER VED HiO

Emne- kode	Emne/kursnavn	Sem- ester	Studie poeng	Kursansvarlig/ Lærer	Side
NADM310	Strategy Formation	Hb+Hp	10	Fred Strønen	93
NADM320	Internationalization of Small and Mediumsized Enterprises	HP	10	Siv Marina Karlsen	94
NADM340	Arbeidsmiljø og ledelse	Jb+Vp	10	Beate Elstad	95
	Intercultural Business			Sigrid Brevik	
NADM340	Communication	Vp	10	Wangsness	96
	Verdsetting ved salg, fusjoner og oppkjøp				
NBØ310		Jb+ Vp	10	Einar Belsom	97

I. STUDIET VED UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP (UMB)

Universitetet for miljø- og biovitenskap (tidligere Norges landbrukshøgskole) ble opprettet i 1859 som en ren undervisningsinstitusjon. Forskning ble gjort til primæroppgave i forbindelse med reorganiseringen 1897, og utgjør idag om lag halvparten av virksomheten ved universitetet.

Universitetet for miljø- og biovitenskap har en ledende posisjon i Norge med hensyn til utdanning innen bio-vitenskapelige fag som landbruksfag, næringsmiddelfag, matvarekvalitet, bioteknologi, akvakultur og naturforvaltning. Utdanningstilbudet i økonomi har økt i bredde og i studenttilgang de siste årene. Innen de samme områdene gir UMB utdanning spesielt tilpasset behov i u-land.

Sentrale siktemål med studiet ved UMB er å utvikle evne til kritisk og analytisk tenking og utvikle samarbeids- og lederevner.

Universitetet har ca. 2 800 studenter og ca. 870 ansatte hvorav 440 er vitenskapelige. UMB tilbyr 13 3-årige bachelorprogram som spenner fra de tradisjonelle landbruksfagene til generelle naturvitenskapelige, teknologiske og økonomiske fag, 10 fem-årige masterprogram og flere kortere studier gjennom Samordna Opptak. For studenter med bachelorgrad har vi 27 to-årige masterprogram gjennom lokalt opptak hvorav 7 er engelskspråklige, samt PPU.

Med det brede tilbud av studieprogrammer og ca. 600 emner har universitetet et svært bredt studie- og kurstilbud. Faglig dekker disse både biologiske, tekniske, produksjonsteknologiske, økonomiske og samfunnsfaglige områder. *Tilbudet legger spesielt til rette for å kombinere naturfag, produksjonsteknologi og økonomi.* Dette gir en faglig bredde som er unik. Universitetets mål er at en gjennom utdanning og forskning skal gi vesentlige bidrag til løsning av kortsiktige og langsiktige oppgaver knyttet til forvaltning og bruk av naturgrunnlaget.

UMB har fulgt opp kvalitetsreformen med sikte på å få en best mulig læringssituasjon for studentene. Institutt for økonomi og ressursforvaltning etablerte allerede høsten 2002 bachelor- og masterprogrammer. Internasjonaliseringen er godt i gang gjennom en utbredt studentutveksling.

Institutt for økonomi og ressursforvaltning tilbyr to bachelorprogram og fire masterprogram.

- Bachelor i økonomi og ressursforvaltning
- Bachelor i økonomi og administrasjon
- Master i økonomi og ressursforvaltning
- Master i økonomi og administrasjon
- Master i entreprenørskap og innovasjon (tilrettelagt for studenter med naturvitenskapelig bakgrunn)
- Master of Science in Development and Resource Economics.

Studiene har en solid økonomisk/administrativ kjerne med mange jobbrelevante spesialiseringsmuligheter og et relativt stort innslag av kvantitative metodefag. Som økonomistudent ved UMB har du mulighet for å skaffe deg en solid innsikt innen (minst) ett av de natur/produksjonsfaglige områdene som UMB tilbyr. Dette gjør våre økonomer unike i norsk sammenheng.

Master of Science in Development and Resource Economics er et ledd i internasjonaliseringen, sammen med spesielle bilaterale avtaler innen SOCRATES-avtalen. Interessen for et studieopphold i utlandet som en integrert del av studiet er stor blant studentene.

Hensikten med denne håndboka er å gi deg en oversiktlig, men samtidig tilstrekkelig fylldig beskrivelse av økonomistudiene ved UMB. Vi håper dette vil hjelpe deg til å gjøre gode valg og tilpasninger i studiet.

II. STUDIENE VED INSTITUTT FOR ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING

1. FAGLIG BREDDE

Faglig dekker Institutt for økonomi og ressursforvaltning (IØR), bl.a. (oppsett i alfabetisk orden):

- Bedriftsøkonomi/foretaksøkonomi
- Energiøkonomi
- Internasjonal økonomi
- Landbrukspolitikk
- Markedsføring
- Miljø- og ressursøkonomi
- Næringsutvikling og entreprenørskap
- Offentlig politikk og bygdesosiologi
- Organisasjon, strategi og ledelse
- Samfunnsøkonomi
- Utvikling og miljø (utviklingsøkonomi)
- Vitenskapsteori
- Økonomisk historie

Som du ser representerer IØR en stor faglig bredde. Det er samtidig et lite og oversiktlig miljø som det er lett å orientere seg i. IØR har lagt opp til at du skal ha gode muligheter for faglige kombinasjoner, både innen vårt eget og andre institutts emnetilbud. Ved et så lite og intimt miljø som det er ved IØR, skulle det være muligheter for god faglig og personlig kontakt.

1. 1 ØKONOMI - HVA ER DET?

Det har ofte stått strid om økonomiske teorier. Det er også uenighet om økonomenes rolle i samfunnet. Noen mener at økonomisk tenkning og modeller i sterkere grad bør styre samfunnsutviklingen. Andre (gjerne de som selv kjenner lite til økonomisk teori) mener at økonomisk teori og økonomene er hovedårsaken til mye av verdens elendighet (miljøproblemer, materielt overforbruk, økonomisk ulikhet o.l.).

Egentlig er økonomiske teorier, modeller og teknikker som skal hjelpe oss til en mer omtenksum forvaltning av de midlene (ressursene) som skal tjene menneskelige behov. Samfunnsøkonomi er kunnskaper om samfunnsvirksomhet som tar sikte på å tilfredsstille menneskenes behov. Bedriftsøkonomi er kunnskap som bidrar til omtenksum forvaltning av bedriftens ressurser slik at disse best mulig tjener bedriftens formål.

Skal vi være i stand til å foreta en omsorgsfull forvaltning av ressurser, er det en forutsetning at vi kjenner til:

- Naturgrunnlaget

- Produksjonssystemet og -prosessen
- Det sosiale systemet produksjonen skal foregå i
- De samfunnsmessige rammebetingelsene for virksomheten
- Hvilke mål/interesser virksomheten skal tjene

Den økonom som vi utdanner er en person som har kunnskap om og forståelse for både økonomiske, sosiale og biologiske systemer - og samspillet mellom disse.

1.2 MÅL - HENSIKTEN MED STUDIETILBUDET

1. Kandidatutdanningen skal ligge på et internasjonalt anerkjent nivå både når det gjelder Bachelor- og Masterstudiene.
2. Vi legger vekt på å utdanne kandidater med skapende, kritisk og analytisk evne og evne til å samarbeide om problemløsninger.
3. Det legges stor vekt på å utvikle forståelse for forbindelsen mellom økonomi/samfunnsfag på den ene siden, og biologiske/tekniske systemer og prosesser på den andre.
4. Et særtrekk er at kandidatene har mulighet for å utforme fagkombinasjoner der økonomi og ledelsesfag kan sees i sammenheng med konkrete biologiske produksjonssystemer (f.eks. produksjon av mat, matkvalitet, trevirke, rekreasjon, naturopplevelser/estetiske opplevelser, forvaltning av naturressurser osv.).
5. Vi tar sikte på å utdanne kandidater som har kompetanse til stillinger både som ledere og spesialister innen næringsliv og offentlig forvaltning.
6. Våre kandidater vil få undervisningskompetanse i den videregående skole innen bedriftsøkonomi, regnskap, landbruksøkonomi, samfunnsøkonomi og samfunnsfag. Studentene kan også bruke valgfrie studiepoeng til å skaffe seg undervisningskompetanse i fag som gis ved andre institutter.

2. GRADENE OG OPPBYGNINGEN

Instituttet har foretatt en inndeling av studiet i de internasjonale gradene bachelor og master i tråd de beslutninger som er fattet i Stortinget. Det betyr **et 3-årig løp for å få en bachelorgrad** og en påbygning på **2 år for å få en mastergrad**.

Oppdelingen i to avdelinger gjør at vi kan tilby studenter med relevant fagbakgrunn fra andre universiteter og høyskoler opptak til mastergradsstudiene.

2.1 LAVERE GRAD – BACHELORSTUDIENE

Instituttet tilbyr to bachelorstudier, ett i Økonomi og ressursforvaltning og ett i Økonomi og administrasjon. Begge disse studieprogrammene har som mål å gi en grunnleggende innføring i økonomiske fag og metode og gi et godt grunnlag for masterstudier ved UMB eller andre studier i Norge og utlandet. Bachelorprogrammene er spesielt godt tilrettelagt for opptak til masterprogrammene ved vårt institutt. Programmene gir gode muligheter for å lag egne profileringer både innen økonomifaget og innen de naturvitenskapelige/teknologiske fag.

Bachelorstudiet i **økonomi og ressursforvaltning** har som mål å gi studentene en bred utdanning i økonomi samt knytte økonomi og samfunnsfag tettere sammen med de naturvitenskapelige og teknologiske fagene. Kursporteføljen ved UMB ligger spesielt godt til rette for denne kombinasjonen. *Supplerer du med ett til to samfunnsøkonomiske fag oppfyller denne graden de nasjonale krav til en bachelor i samfunnsøkonomi.*

Bachelorstudiet i **økonomi og administrasjon** ved UMB følger de nasjonale standarder og gir samtidig anledning til å supplere studiet med UMB-spesifikke fag innen økonomi, arealplanlegging eller naturvitenskap.

2.2 HØGERE GRAD – MASTERSTUDIENE

Masterstudiet i **økonomi og ressursforvaltning** er godt tilrettelagt for å gi dypere innsikt i ulike økonomiske emner samt integrere økonomiske fag og naturvitenskapelige/teknologiske profiler. Dette studiet legger opp til stor valgfrihet i å komponere sin egen profilering. For å kunne gjennomføre studiet på normert tid er det en fordel å bygge på de profileringer som er foretatt i bachelorgraden. Det innebærer at man snevrer inn i bredden og i stedet går mer i dybden på spesialiseringsområdene i økonomi og ressursforvaltning.

Masterstudiet i **økonomi og administrasjon** gir en videre fordypning i bedriftsøkonomiske metoder og ledelsesfag. Målet er at kandidatene fra programmet skal gå inn i arbeidsmarkedet med en kompetanse som anerkjennes som minst like høy og

relevant som kandidater fra andre norske og internasjonale institusjoner som tilbyr mastergrader i økonomi og administrasjon. I tillegg ønsker IØR at kandidatene fra UMB skal ha en egen profil rettet mot naturvitenskap og teknologi som gjør dem spesielt interessante i arbeidsmarkedet. Graden skal videre gi grunnlag for opptak til doktorgradsstudier innen økonomiske og administrative fag.

Masterstudiet i **Entreprenørskap og innovasjon** er spesielt tilrettelagt for studenter med naturvitenskaplig og teknologisk bakgrunn. Målet er å utdanne kandidater som kan være drivkrefter innen entreprenørskap og innovasjon i privat så vel som offentlig sektor, utvikle idéer og starte sine egne livskraftige virksomheter, eller delta i kommersialisering av forskningsbaserte ideer. Gründerskolen er et ledd i denne utdanningen.

Masterstudiet i **Development and Resource Economics** er bare engelskspråklig. Programmet bygger på en Bachelor grad i økonomi.

2.4 SKJEMATISK OVERSIKT OVER STUDIEÅRET

Undervisningsåret er delt inn i 5 perioder (høstblokk/augustblokk, høstparallel, januarblokk, vårparallel og vårblokk/juniblokk). I blokkperiodene konsenterer studentene seg om ett emne. Nedenfor er det en skjematisk beskrivelse av inndelingen.

Undervisningsåret har to semestre som omfatter fem undervisningsperioder.

Semester	Kode	Undervisning/eksamen	Oppmeldingsfrist til eksamen
Høstsemester			
Studiestart:		Uke 33, mandag	
Augustblokk:	Hb	Uke 33, 34, 35, t.o.m onsdag i uke 36	
Blokkeksamen		Onsdag i uke 36	Fredag uke 33
Utsatt eksamen		Torsdag og fredag uke 36	
Høstparallel	Hp	Mandag uke 37- fredag uke 49	
Eksamen	Hp	Uke 50 og 51	15. september
Vårsemester			
Utsatt eksamen		Uke 1	
Januarblokk:	Jb	Uke 2, 3, 4, t.o.m onsdag uke 5	
Blokkeksamen	Jb	Onsdag i uke 5	Fredag uke 2
Vårparallel	Vp	Torsdag i uke 5 – fredag uke 20	
Eksamen	Vp	Uke 21 – 22 (tilpasset helger)	15. februar
Juniblokk	Vb	Uke 23 – 26, (pluss uke 32)	
Blokkeksamen	Vb	Fredag uke 26	15. februar

Tidspunktene kan bli noe justert i forhold til bevegelige helligdager.

Studentene skal normalt ta 20-25 poeng (2-3 emner) pr semester i parallelundervisning og 5-10 poeng (1 emne) pr blokk.”

2.5 SKJEMATISKE OVERSIKTER OVER STUDIENE

For hvert studieprogram er det laget en skjematisk oversikt over normert studieløp beskrevet ved hjelp av emnekoder (kurskoder) i tabeller. Disse viser de emner (kurs) som er obligatoriske for alle studenter som har valgt det aktuelle studieprogrammet. **Hver rute indikerer 5 studiepoeng . Studiepoeng er et mål for arbeidsmengde og ett poeng skal tilsvare ca. 30 timer arbeidstid for studenten. Normal arbeidsmengde er 30 studiepoeng i semesteret og 60 i løpet av ett studieår**

I de tomme rutene kan du sette inn valgfrie emner innen økonomi og ikke økonomiske fag etter oppsatte krav. I de grønne feltene anbefaler vi bl.a. naturvitenskapelige- og teknologiske .

NB! I UMB's studiehåndbok finner du også de emner som ikke gis ved Institutt for økonomi og ressursforvaltning.

UMB har gjort vedtak om at emnekode skal markere det faglige nivå slik:

- 100 - 199 - grunnfagsnivå og godkjennes bare for bachelorgraden
- 200 – 299 - mellomfagsnivå og kan godkjennes både i bachelor- og mastergraden
- 300 – 399 - mastergradsemner
- 400 - - dr. scient. nivå (Ph. D.)

NB! De fag du har valgt inn i bachelorgraden kan ikke benyttes i mastergraden

Instituttet har valgt å gruppere fagene inn ved hjelp av koder og nummer. Ovenfor ha vi vist det faglige nivået ved hjelp av 100-tallet Nedenfor har vi gruppert fagene inn i :

- Samfunnsøkonomiske fag (**ECN**),
- Bedriftsøkonomiske fag (**BUS**) og
- Samfunnsvitenskapelige fag (**AOS**)

Innen hver av disse gruppene viser vi undergrupper ved hjelp av 10-sifferet (x = 100-tallet og y = rekkefølgen i gruppen)

ECN – Samfunnsøkonomiske emner

- x0y Økonometri
- x1y Mikroøkonomi og næringsøkonomi
- x2y Makroøkonomi
- x3y Internasjonal økonomi
- x4y Økonomisk historie
- x5y Miljø- og utvikling (utviklingsøkonomi)
- x6y Landbruksøkonomi/politikk
- x7y Miljø- og ressursøkonomi
- x8y Energiøkonomi
- x9y Åpne emner (seminarer etc)

BUS – Bedriftsøkonomiske emner

- x0y - Generell bedriftsøkonomi
- x1y - Regnskap

- x2y - Bedriftsøkonomi
- x3y - Metode
- x4y - Logistikk
- x5y - Næringsøkonomi
- x6y - Skattelære
- x7y - Næringsutvikling
- x9y - Åpne emner (hvis noe skulle dukke opp)

AOS - Administrations Organization and Social Science

- x0y – Sosiologi
- x1y - Politikk (statsvitenskap)
- x2y - Markedsføring
- x3y - Organisasjonslære
- x4y - Samfunnsvitenskapelig metode

PHI - Philosophy

2.5.1 BACHELOR I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING

Det 3-årige studiet i Økonomi og ressursforvaltning omfatter til sammen 180 studiepoeng, hvorav 115 studiepoeng i økonomi-, samfunns- og metodefag som alle må ta. I tillegg må alle velge minst 35 studiepoeng økonomifag og 30 studiepoeng ikke-økonomiske fag og som anbefales valgt blant naturvitenskapelige- og teknologiske emner. De obligatoriske emnene er vist i skjemaet under:

Bachelor i økonomi og ressursforvaltning										
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum obligatorisk Studie- poeng
		5	10	15	20	25	30	35	40	
3.	Vb									
	Vp	ECN 271	ECN 271							10
	Jb									
	Hp	ECN ¹⁾ 211	ECN1) 211	ECN ²⁾ 201/202	ECN ²⁾ 201					20
	Hb									
2.	Vb									
	Vp	STAT 100	STAT 100							10
	Jb									
	Hp	ECN 210	ECN 210	ECN 140	ECN 220					20
	Hb									
1.	Vb									
	V	MATH 100	MATH 100	ECN 170	BUS 100					20
	Jb	ECN 120								5
	H	PHI 100	PHI 100	ECN 110	BUS 110	BUS 110				25
	Hb	AOS 130								5

Sum poeng 115 obl

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

Obligatoriske fag
 Profilering innen økonomi
 Ikke-økonomiske emner

¹⁾ Fra og med høsten 2006 vil ECN211 reduseres til 5 studiepoeng.

²⁾ *For de som kun skal ha en bachelorgrad kreves bare 5 sp økonometri (ECN202). For de som skal ha en mastergrad i økonomi og ressursforvaltning kreves 10 sp økonometri (ECN201).*

Profilering innen økonomi og samfunnsfag (40 studiepoeng) kan gjøres innen følgende områder:

- Bedriftsøkonomi
- Energiøkonomi
- Internasjonal handel med matvarer
- Landbrukspolitikk
- Næringsutvikling og entreprenørskap
- Organisasjon og ledelse
- Miljø- og ressursøkonomi
- Utvikling- og miljø (u-landsøkonomi)

Hvis du planlegger å ta mastergraden i økonomi og ressursforvaltning, bør du undersøke kravene til forkunnskaper for de ulike masteremnene. Du finner disse under avsnittet ” Forutsatte forkunnskaper for masteremner (II, 2,.5.7)

Valg av ikke økonomiske emner (30 studiepoeng) kan gjøres innenfor følgende naturvitenskapelige og teknologiske profiler (*som er nærmere beskrevet under punkt 3 i dette kapitlet*):

• Natur- og miljøforvaltning	• Skogindustri
• Jordbruk	• Fornybar energi
• Hagebruk	• Tropisk landbruk
• Akvakultur	• Bygningstekniske fag
• Næringsmiddelfag	• Arealplanlegging og rettslære
• Skogfag	

Denne Bachelor-graden oppfyller de nasjonale kravene til en samfunnsøkonomisk Bachelorgrad, under forutsetning av at minst 18 av de valgfrie studiepoengene benyttes til samfunnsøkonomiske fag, ECN230, ECN352 og/eller ECN320. Graden gir med dette grunnlag for opptak til mastergradsstudier i samfunnsøkonomi ved universitetene både nasjonalt og internasjonalt.

Slik går du frem ved planleggingen av studiet:

- De **obligatoriske** fagene fordeler seg over 3 år.
- Du bestemmer deg for økonomisk profilering valgfrie fag (evt. planlegging for profileringen i masterstudiet)
- De **valgfrie** fagene innen økonomi og naturvitenskap/teknologi, fordeler du på planen din over 3 år. De skraverte feltene er et skissert eksempel. Hvilke valg du foretar avgjør hvordan fordelingen mellom økonomifag og ikke økonomiske fag fordeler seg hvert semester.

I tillegg til emnene vist over gis det et forkurs i matematikk i høstparallellen. Dette kreves gjennomgått for de som ikke har noen fordypning i matematikk fra videregående skole og anbefales for de som har behov for noe repetisjon.

BACHELOR I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING - TEKST:

Obligatoriske fag	Valgfrie fag og muligheter
1. ÅR (normert arbeidsmengde 60 studiepoeng) Innføringskurs med dagsaktuelle problemstillinger i: Høst: • Organisasjon og samfunn (AOS130) 5 sp - Ex Phil (PHI100) 10 sp • Eksternregnskap (BUS110) 10 sp • Inf. i samfunnsøkonomi (ECN110) 5 sp Vinter og vår: • Inf i samfunnsøkonomi (ECN120) 5 sp • Bedriftsøkonomi (BUS100), 5 sp • Matematikk (MATH100) 10 sp • Ressursøkonomi (ECN170), 5 sp Kjemi og fysikk er valgfrie fag, men kreves i noen av de "grønne" profilene	1. ÅR Du bestemmer deg for din ikke økonomiske profilering og har 9 valgmuligheter: - Natur- og miljøforvaltning - Jordbruk: planter og husdyr - Hagebruk - Akvakultur - Næringsmiddelfag - Skogfag - Skogindustri - Fornybar energi (bioenergi og vannkraft) - Tropisk landbruk Forslag til kombinasjoner er beskrevet senere i boken Du planlegger også din økonomiske profilering (se listen foran)
2. ÅR Høst: • Mikroøkonomi (ECN210), 10 sp • Økonomisk historie (ECN140), 5 sp • Samfunnsøkonomi (ECN220), 5 sp Vår: • Statistikk (STAT100), 10 sp	2. ÅR ca. 50 % av tiden i 2. år gjenstår til valgfrie emner. Du kan planlegge for en mastergrad. Velg emner som kreves for de masteremner du har som mål å ta. Velg naturfaglige/teknologiske emner for den grønne profil. Du kan også planlegge et utenlandsopphold for 3. studieår
3. ÅR Høst: • Økonometri (ECN202/201), 5/10 sp • Mikroøkonomi (ECN211), 10 sp Vår: • Prosjektanalyse og verdsetting av miljøgoder (ECN271), 10 sp	3. ÅR 40% av tiden i 3. år gjenstår til valgfrie emner. På dette tidspunktet velger mange et opphold i utlandet, for eksempel USA, Frankrike, Austriale, New Zealand

EKSEMPELPLAN 1 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Bachelor i økonomi og ressursforvaltning								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie-poeng
3.	Vb	ECN 320								5
	V	ECN 271	ECN 271	ECN 280	ECN 280					20
	Jb	JORD 251								5
	H	ECN ¹⁾ 211	ECN 201	ECN 201	ECN 140	ECN 273	JORD 101			30
	Hb									
2.	Vb									
	V	STAT 100	STAT 100	KJM 100	KJM 100	ECN 251				25
	Jb	ECN 213								5
	H	ECN 210	ECN 210	ECN 220	GEO 100	GEO 100				25
	Hb	BUS 112								5
1.	Vb									
	V	MATH 100	MATH 100	ECN 170	BUS 100	ECOL 100				25
	Jb	ECN 120								5
	H	PHI 100	PHI 100	ECN 110	BUS 110	BUS 110				25
	Hb	AOS 130								5

Sum poeng 115 obl

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

Obligatoriske fag
 Profileringsfag innen økonomi
 Ikke-økonomiske emner

Denne planen er bygd opp med tanke på profilering innen forurensning og ressursøkonomi. Kjemi er tatt inn for å kunne gi inngående kunnskaper på området, men det er også mulig å ta emner uten denne bakgrunnen.

Den ikke økonomiske profilen kan også rettes imot naturforvaltning, fiskeforvaltning eller viltforvaltning. Se under avsnitt 3 om naturvitenskapelige- og teknologiske fag.

EKSEMPELPLAN 2 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Bachelor i økonomi og ressursforvaltning								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
3.	Vb									
	Vp	ECN 271	ECN 271	BUS 271	ECN 280	ECN 280				10
	Jb	BUS 260								
	Hp	ECN ⁽¹⁾ 211	ECN 202	ECN 260	HFE 200	HFE 200				20
	Hb	HFA 100								
2.	Vb	BUS 112								5
	Vp	STAT 100	STAT 100	ECN 170	BUS 210	BUS 210				25
	Jb	ECN 262								5
	Hp	ECN 210	ECN 210	ECN 220	ECN 140	BIO 100	HFE 100			30
	Hb									
1.	Vb									
	Vp	MATH 100	MATH 100	BUS 100	KJM 100	KJM 100				25
	Jb	ECN 120								5
	Hp	ECN 110	BUS 110	BUS 110	PHI 100	PHI 100				25
	Hb	AOS 130								5

Sum poeng 115 obl

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

 Obligatoriske fag
 Profileringsfag innen økonomi
 Ikke økonomiske fag

Dette forslaget til plan er mer landbruksrettet. Kjemi er lagt inn fordi dette faget danner grunnlag for inngående kunnskaper på området. Hvis man velger å utelate kjemi så kan eksamensresultatene bli noe svakere, men en oversikt på området kan likevel nås.

2.5.2 BACHELOR I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON

Det 3-årige studiet i Økonomi og administrasjon omfatter til sammen 180 studiepoeng hvorav 140 studiepoeng i økonomi, samfunns- og metodefag er obligatoriske.

I tillegg må alle velge minst 25 studiepoeng økonomifag og 15 studiepoeng ikke økonomiske fag.

Instituttets brede fagtilbud gjør det mulig å tilby en bachelorgrad i økonomi og administrasjon som oppfyller de nasjonale kravene. Instituttets og UMB's spesielle tilbud av fag gir gode muligheter for unike profileringer.

Bachelord i økonomi og administrasjon										
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Obligatoriske Studiepoeng
		5	10	15	20	25	30	35	40	
3.	Vb									
	Vp	AOS 240	BUS 230	BUS 230						15
	Jb									
	Hp	BUS 220	BUS 220	ECN 220	AOS 232	AOS 232				25
	Hb	AOS 230								5
2.	Vb									
	Vp	BUS 210	BUS 210	STAT 100	STA T 100					20
	Jb	AOS 120								5
	Hp	JUS 100	ECN 210	ECN 210						15
	Hb									
1.	Vb	BUS 160								5
	Vp	BUS 100	MATH 100	MATH 100						15
	Jb	ECN 120								5
	Hp	PHI 100	PHI 100	ECN 110	BUS 110	BUS 110	1)			25
	Hb	AOS 130								5

Sum 140 poeng obl

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

■ Obligatoriske fag ■ Valgfritt innen økonomi ■ Ikke økonomiske fag/naturvitenskap

25 studiepoeng valgfritt i økonomi, 15 studiepoeng profil i ikke økonomiske fag .

¹⁾ MATH001 Matematikk repetisjonskurs – ikke poenggivende

Profilering i økonomi og samfunnsfag kan gjøres innen følgende områder:

- Bedriftsøkonomi
- Internasjonal handel med matvarer
- Landbrukspolitikk
- Næringsutvikling og entreprenørskap
- Miljø- og ressursøkonomi
- Utvikling- og miljø (u-landsøkonomi)
- Energiøkonomi
- Logistikk

De ikke økonomiske fagene kan bl.a. velges innenfor følgende naturvitenskapelige og teknologiske fag (*se eksempelsammensetning senere i boken*):

- Natur- og miljøforvaltning
- Jordbruk
- Husdyrbruk
- Hagebruk
- Akvakultur
- Næringsmiddelfag
- Skogfag
- Skogindustri
- Fornybar energi
- Tropisk landbruk
- Bygningstekniske fag
- Arealplanlegging og rettslære

BACHELOR I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON - TEKST:

Obligatoriske fag	Valg og muligheter
- 1. ÅR Innføringskurs med dagsaktuelle problemstillinger i: Høst • Organisasjon og samfunn (AOS130), 5 sp • Eksternregnskap (BUS110), 10sp • Ex Phil (PHI100), 10 sp • Inf i samfunnsøkonomi (ECN110), 5 sp Vinter og vår • Inf i samfunnsøkonomi (ECN120), 5 sp • Matematikk (MATH100), 10 sp • Skatterett for næringsdrivende (BUS160), 5 sp	1. ÅR Du planlegger • din økonomiske spesialisering • din ikke økonomiske profil, for eksempel naturvitenskapelig profil (se eksempelplaner)
- 2. ÅR Høst • Mikroøkonomi (ECN210), 10 sp • Jus (JUS100), 5 sp • Vinter og vår • Markedsføringsledelse (AOS120), 5 sp • Statistikk (STAT100), 10 sp • Driftsregnskap og budsjettering (BUS210), 10 sp	2. ÅR Du kan benytte noe av tiden til valgfrie kurs innen økonomi - Bedriftsøkonomi - Internasjonal økonomi - Landbrukspolitikk - Miljø- og ressursøkonomi - Næringsutvikling og entreprenørskap - Organisasjon og ledelse - Utviklingsøkonomi Og andre fagtilbud ved UMB
- 3. ÅR Høst • Ledelsespsykologi (AOS230), 5 sp • Investering og finansiering (BUS220), 10 sp • Strategisk planlegging (AOS232), 10 sp • Makroøkonomi (ECN220), 5 sp Vinter og vår • Samfunnsvitensk. metode (AOS240), 5 sp • Beslutningsanalyse (BUS230), 10 sp	3. ÅR Du kan legge inn et studieopphold i USA, Australia, New Zealand eller land i Europa hvor du får erstattet noen av våre emner med emner fra utenlandske læresteder

EKSEMPELPLAN 1 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER

		Bachelor i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Obligatoriske
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
3.	Vb									
	Vp	AOS 240	BUS 230	BUS 230	THT 100	APL 201				25
	Jb	BUS 260								5
	Hp	BUS 220	BUS 220	ECN 220	AOS 232	AOS 232				25
	Hb	AOS 230								5
2.	Vb	AOS 220								5
	Vp	BUS 210	BUS 210	STAT 100	STAT 100					20
	Jb	AOS 120								5
	Hp	JUS 100	ECN 210	ECN 210	AOS 210	AOS 210				25
	Hb	BUS 112								5
1.	Vb	BUS 160								5
	Vp	BUS 100	MATH 100	MATH 100	ALP 102					20
	Jb	ECN 120								5
	Hp	PHI 100	PHI 100	ECN 110	BUS 110	BUS 110				25
	Hb	AOS 130								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

25 studiepoeng valgfritt i økonomi, inkludert eventuell oppgave.

15 studiepoeng ikke økonomisk profil.

□ Obligatoriske fag ■ Valgfritt innen økonomi ■ Ikke økonomiske fag

Denne planen er utarbeidet med tanke studenter som sikter seg inn på en økonomifunksjon i en kommune. Studiet har en svært begrenset mulighet for valg av ikke økonomiske profiler.

EKSEMPELPLAN 2 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Bachelor i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
3.	Vb	MVI 290								5
	VP	AOS 240	BUS 230	BUS 230	MVI 250					20
	Jb	BUS 260								5
	HP	BUS 220	BUS 220	AOS 232	AOS 232	ECN 230				20
	Hb	AOS 230								5
2.	Vb	AOS 220								5
	Vp	BUS 210	BUS 210	STAT 100	STAT 100					20
	Jb	AOS 120								
	Hp	JUS 100	ECN 210	ECN 210	ECN 220	MVI 100				15
	Hb	BUS 112								5
1.	Vb	BUS 160								
	Vp	BUS 100	MATH 100	MATH 100	BUS 271					15
	Jb	ECN 120								5
	Hp	PHI 100	PHI 100	ECN 110	BUS 110	BUS 110				25
	Hb	AOS 130								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

 Obligatoriske fag
 Valgfritt innen økonomi
 Ikke økonomiske fag-

Denne planen er tenkt rettet mer imot næringslivet. Det kan være nyttig å supplere denne planen med produktutvikling eller benytte disse fagene som en påbygning i mastergraden.

2.5.3. MASTER I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING

Kravene til gjennomført grad er 120 studiepoeng (sp), hvorav:

- 45 studiepoeng masteremner (300-emner hvorav 2 må ha et omfang på minst 15 sp)
- 30 studiepoeng 300-emner eller 200-emner som forkurs for 300-kurs,
- 15 studiepoeng ikke-økonomiske fag på 200- og 300-nivå hvor vi anbefaler å ta naturvitenskapelige eller teknologiske emner.
- 30 studiepoeng mastergradsoppgave (se neste side og kap II.2.5.8)

		Master i økonomi og ressursforvaltning								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
2.	Vb									
	Vp	Masteroppgave								25
	Jb	Master opp								5
	Hp	300 emne	300 emne	300 emne	300 emne	300 emne				25
	Hb	300 emne								5
1.	Vb	300 emne								5
	Vp	AOS ¹⁾ 240	300 emne	300 emne						15
	Jb									
	Hp	ECN ²⁾ 211	ECN ²⁾ 211							10
	Hb									

SEM= Semester Hb=uke 33-35 Hp=uke 36-51, Jb= uke 2-4, Vp=uke 5 –21, Vb=uke 22-26

□ Obligatoriske fag □ Profileringsfag innen økonomi ■ Ikke økonomiske fag

- 1) Samlet for både bachelorgraden og mastergraden må studentene ha minst 2 av 3 metodeemner (AOS240 Samfunnsvitenskapelig metode, BUS230 Bedriftsøkonomiske metoder, ECN201 Økonometri). Det anbefales at studentene tar alle metode-emnene
- 2) ECN211 for de som bare har 10 sp og mindre i mikroøkonomi
- 3) De som har 45-50 studiepoeng innen naturvitenskap eller teknologiske fag i Bachelorgraden får fritak fra disse.

Du må ta minst to av følgende emner/emnesamlinger på 15 studiepoeng innen:

AOS330 eller AOS332 Organisasjon og ledelse

BUS330 og 300 Bedriftsøkonomisk analyse (BUS300 endres til BUS320 f.o.m. 2006)

BUS370 Næringsutvikling og entreprenørskap

ECN310 Agricultural Market Analysis

ECN330 Commodities and International Economics

ECN350 Development and Environment Economics (u-landsøkonomi)

ECN360 Landbrukspolitikk og ressursforvaltning

ECN370 Miljø- og ressursøkonomi

ECN380 Energiøkonomi (NB! forutsetter teoridelen BUS330)

Disse kombinasjonene kan suppleres med:

AOS310 Miljøpolitikk og forvaltning – 10 sp

BUS340 Integrert logitikk – 5 sp

ECN300 Applied Econometrics – 10 sp

ECN320 Samfunnsøkonomi III - 5 sp

ECN373 Miljøregnskap og miljøledelse – 5 sp

ECN374 Natural Resource Economics – 10 sp

ECN331 Simulering – 5 sp

NB! vær oppmerksom på forkunnskapskrav som er presisert under kap 2.5.6

Studentene kan i prinsippet velge fritt mellom de ulike 300-emner. På denne måten kan studentene profilere seg og nedenfor er vist noen eksempler

- a) **Bedrift og Ledelse** (“Agribusiness”), der 2 av følgende hovedemner kombineres, BUS330/300, AOS330, ECN330
- b) **Miljø- og utvikling** (“Environment and Development”), der ECN350 kombineres med et annet hovedemne.
- c) **Naturressursforvaltning** (“Natural Resource Management”), der ECN370 og ett av emnene BUS330/300, ECN330, ECN360, BUS370, AOS330, ECN350 eller ECN310 som tas i kombinasjon.
- d) **Landbruksøkonomi og næringsutvikling** (“Agricultural Economics and Rural Development”), der BUS330/300 og BUS370 kombineres.

Den **ikke økonomiske profileringen** kan gjøres innenfor følgende naturvitenskapelige og teknologiske profiler:

- Natur- og miljøforvaltning
- Jordbruk
- Hagebruk
- Akvakultur
- Næringsmiddelfag
- Skogfag
- Skogindustri
- Fornybar energi
- Tropisk landbruk

Se eget kapittel som inneholder eksempler på kurskombinasjoner for hver av profilene. Enkelte av profilene krever kjemi eller fysikk

MASTER I ØKONOMI OG RESSURSFORVALTNING - TEKST:

Hva du må/bør gjøre (obligatoriske fag)	Valgfrie fag og muligheter
- 1. ÅR <i>Høstsemesteret</i> står til fri disposisjon for valgfrie fag, supplering av nødvendige fag for 300-emnene. Det kreves 45 sp 300-emner. (sjekk hva du mangler fra bachelorgraden, for eksempel mikroøkonomi, metodefag og emner som kreves for mastergradsemner). Det er krav om minst 2 av 3 av følgende metodeemner (AOS240 Samfunnsvitenskapelig metode, BUS230 Beslutningsanalyse (operasjonsanalyse) 10 sp, ECN200 økonometri 10 sp) samlet for bachelor- og masterstudet. Samlet krav i mikroøkonomi er 20 sp for bachelor og mastergraden. <i>Vårsemesteret:</i> Metodefag - Samfunnsvitenskapelig metode (AOS240), 5 sp og/ eller - Beslutningsmetoder (Operasjonsanalyse) (BUS230), 10 sp, Første del av fordypnings emnene i masterprogrammet, hvor siste del avsluttes om høsten 2. år med en prosjektoppgave	<i>Mastergradsemner- følgende tilbys, (15 sp hver av dem) samlet krav er 45 sp</i> 1. Bedriftsøkonomisk analyse 2. Internasjonal handel med matvarer 3. Landbrukspolitikk 4. Næringsutvikling og entreprenørskap 5. Organisasjon og ledelse 6. Miljø- og ressursøkonomi 7. Utvikling- og miljø (u-landsøkonomi) 8. Energiøkonomi 9. Markedsanalyse Supplerende masteremner: Miljøpolitikk og forvaltning , 10 sp Integrert logistikk, 5 sp Miljøregnskap og miljøledelse, 5 sp Natural Resource Economics, 10 sp Samfunnsøkonomi III, 5 sp Applied Econometrics, 10 sp
2. ÅR <i>Høst:</i> Masteremner - fordypningsemner Avsluttende del av masteremnene/prosjektoppgave og eller du tar masteremner som bare er plassert i høstsemesteret. <i>Vår:</i> Mastergradsoppgaven (30 sp)	Det er også mulig å ta en SOCRATES-utveksling og få en Europeisk Mastersertifisering i "Agricultural Economics and Agribusiness"

Nedenfor er vist 2 eksempelplaner med bruk av valgfrie emner. Disse planene bygger på de to eksempelplanene som er presentert under bachelorgraden. Formålet med en slik oppbygning er å få en så sterk profil som mulig på studiet.

EKSEMPELPLAN 1 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Master i økonomi og ressursforvaltning								
		STUDIEPOENG								Sum
ÅR	SEM	5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
2.	Vp	MASTEROPPGAVE								25
	Jb	M-OPPG								5
	Hp	ECN 372	ECN 372	ECN 374	ECN 374	ECN 380	ECN 380			30
	Hb									
1.	Vb									
	Vp	AOS ¹⁾ 240	BUS 230	BUS 230	ECN 371	ECN 371	BUS 371			30
	Jb									
	Hp	BUS 220	BUS 220	MINA 200	MINA 200	JORD 220				25
	Hb	RØP 210								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

 Obligatoriske fag
 Profilering innen økonomi
 Ikke økonomiske fag ”grønn profil

EKSEMPELPLAN 2 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Master i økonomi og ressursforvaltning								
		STUDIEPOENG								Sum
Å R	S E M	5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
2.	V	MASTEROPPGAVE								25
	Jb	M-OPP								5
	H	BUS 370	BUS 370	ECN 360	ECN 360	ECN 360				25
	Hb	ECN 331								5
1.	Vb									
	V	AOS ¹⁾ 240	BUS 230	BUS 230	BUS 330	BUS 330	BUS 370			30
	Jb									
	H	BUS 220	BUS 220	ECN 230	HFA 200	HFA 200				25
	Hb	HFX 200								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

2.5.4 MASTER I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON

Kravene til gjennomført grad er 120 studiepoeng, hvorav:

1. Minst 45 studiepoeng på 300-nivå, hvorav emnene: - AOS330 eller AOS332 Organisasjon og ledelse og - BUS330 og 300 Bedriftsøkonomi er obligatoriske
2. 20 studiepoeng valgfrie økonomiemner (forkurs for 300-emner eller manglende metodefag). De som ikke har samfunnsvitenskapelig metode (AOS240 eller tilsvarende emne) og/eller beslutningsanalyse (BUS230 eller tilsvarende emne) må ta disse. Økonometri/ECN202 kan tas valgfritt.
3. 15 studiepoeng ikke økonomiske fag

		Master i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
2.	Vp	MASTER-OPPGAVE								25
	Jb	M- OPPG								5
	Hp	BUS¹⁾ 320	BUS¹⁾ 300	BUS¹⁾ 300	AOS²⁾ 331	AOS²⁾ 331				15
	Hb	BUS¹⁾ 320								5
1.	Vb	300 emne								
	Vp	BUS 330	BUS 330							10
	Jb									
	Hp	ECN³⁾ 211	ECN³⁾ 211	ECN⁴⁾ 202						15
	Hb	BUS 310								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5-22, Vb=uke 23-26

□ Obligatoriske fag ■ Profileringsfag innen økonomi ■ Ikke økonomisk profil

¹⁾ Fra og med 2006 utgår BUS300 og erstattes med BUS320.

²⁾ 10 studiepoeng organisasjonsfag, AOS331 ved UMB. Det er obligatorisk i 2 år for de som starter i 2005 og 1. år for de som starter i 2006

³⁾ For de som har 10 sp og mindre mikroøkonomi må ta dette emnet

⁴⁾ Valgfritt, men anbefales.

MASTER I ØKONOMI OG ADMINISTRASJON - TEKST:

Hva du må/bør gjøre (obligatoriske fag)	Valgfrie fag og muligheter
- 1. ÅR Høstsemesteret Det er krav om minst 2 av 3 av følgende metodeemner (AOS240 Samfunnsvitenskapelig metode, BUS230 Beslutningsanalyse (operasjonsanalyse) 10 sp, ECN202 økonometri 5sp) samlet for bachelor og masterstudet. - Strategisk økonomistyring (BUS310) 5 sp - Mikroøkonomi II (ECN211) 10 sp for de som har 10 sp og mindre med mikroøkonomi <i>ECN212 Mikroøkonomi</i> kan følges i august for repetisjon - Økonometri (ECN202) 5 sp og/eller supplering av forkunnskaper for masteremner og manglende obligatoriske emner. - Organisasjon og ledelse (AOS331) 10 sp (gjelder for de som tas opp 2006) Resten står til fri disposisjon for grønne fag , evt. utenlandsopphold. Vårsemesteret: - Bedriftsøkonomiske metoder (BUS330) 10 sp - Bedrift og ledelse (AOS330/AOS332 oppgavedel) 5/10sp (gjelder for de som tas opp 2006) - Supplerende metodefag (AOS240 og/eller BUS230) for de som ikke har dette i tidligere utdanning Første del av fordypnings emnene i masterprogrammet (BUS330 10 sp) hvor siste del (BUS320) avsluttes om høsten 2. år med en prosjektoppgave, supplert med valgfrie masteremner	Valgfrie masterkurs – masteremner- som tilbys • Internasjonal handel med matvarer • Landbrukspolitikk • Næringsutvikling og entreprenørskap • Miljø- og ressursøkonomi • Energiøkonomi • Markedsanalyse Supplerende masteremner: Miljøpolitikk og forvaltning Integrert logistikk Miljøregnskap og Natural Resource Economics Samfunnsøkonomi III Applied Econometrics Vær oppmerksom på forkunnskapskravene!
2. ÅR Høst: Avsluttende del av masteremnene/prosjektoppgave AOS331, 10 sp og BUS320 10 sp for de som tas opp høsten 2005 Vår: Mastergradsoppgaven (30 sp)	Det er også mulig å ta en SOCRATES-utveksling og få en Europeisk Mastersertifisering i ”<i>Agricultural Economics and Agribusiness</i>”

Nedenfor har vi presentert eksempelplaner for bruk av valgfrie emner. Disse bygger på eksempelplanene i bachelorgraden, bl.a. for å få en best mulig profil på studiet.

EKSEMPELPLAN 1 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Master i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
2.	Vp	MASTER-OPPGAVE								25
	Jb	M- OPPG								5
	Hp	BUS 320	AOS 331	AOS 331	BUS 340	APL 221				25
	Hb	BUS 320								5
1.	Vb	ECN 320								5
	Vp	BUS 330	BUS 330	BUS 371	EIE 220	APL 203				25
	Jb	ECN 262								5
	Hp	ECN 211	ECN 211	ECN 202	BUS 240	BUS 240				25
	Hb	BUS 310								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

 Obligatoriske fag
 Profilering innen økonomi
 Ikke økonomiske fag
EKSEMPELPLAN 2 FOR KOMBINASJON AV VALGFRIE EMNER:

		Master i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
2.	Vp	MASTER-OPPGAVE								25
	Jb	M- OPPG								5
	Hp	BUS²⁾ 320	AOS¹⁾ 331	AOS¹⁾ 331	BUS 340	MVI 385				25
	Hb	BUS²⁾ 320								5
1.	Vb									
	Vp	BUS⁰⁾ 330	BUS 330	BUS 331	BUS 371					20
	Jb	MVI 340								5
	Hp	ECN³⁾ 211	ECN³⁾ 211	ECN 202	BUS 240	BUS 240				25
	Hb	BUS 310	MVI 240							10

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

Det er inngått en avtale med Høgskolen i Oslo som tilbyr følgende fem emner som kan tas valgfritt..

NADM310 – Strategy Formation - Hp

NADM320 – Internationalization of SMEs - Hp

NADM330 – Arbeidsmiljø og ledelse - Vp

NADM340 – Intercultural Business Communication – Vp

NBØ310 - Verdssetting ved sal, fusjoner og oppkjøp Vp

Eksempelplanene nedenfor viser hvordan noen av disse kan innpasses

EKSEMPELPLAN FOR INNPASSING AV EMNER FRA HIO

		Master i økonomi og administrasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studie- poeng
2.	Vp	MASTER-OPPGAVE								25
	Jb	MAS- TER- OPPG.								5
	Hp	BUS¹⁾ 320	AOS³⁾ 331/330	AOS³⁾ 331/330	NADM 320	NADM 320				25
	Hb	BUS¹⁾ 320								5
1.	Vb	ECN 320								5
	Vp	BUS 330	BUS 330	NADM 330³⁾	BUS 331					20
	Jb	NADM 330³⁾								5
	Hp	ECN 211	ECN 211	ECN²⁾ 202	NADM 310	NADM 310				25
	Hb	BUS 310								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 H=uke 37-51, Jb= uke 2-5, V=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

■ Obligatoriske fag ■ Valgfri profilering innen økonomi ■ Ikke økonomiske fag utgår

¹⁾ Fra og med 2006 utgår BUS300 og erstattes med BUS320.

²⁾ De som ikke har økonometri må ta dette emnet

³⁾ 10 studiepoeng organisasjonsfag er obligatorisk, enten AOS331/AOS330 ved UMB
Faget legges obligatorisk 2. år for de som starter i 2005 og 1. år for de som starter i 2006

40 studiepoeng valgfrie samfunnsfag/økonomiemner fra UMB eller HiO

De som ikke har samfunnsvitenskapelig metode (AOS240 eller tilsvarende emne) og/eller beslutningsanalyse (BUS230 eller tilsvarende emne) må ta disse. Økonometri /ECN202 kan tas valgfritt.

Masterprogrammet bygger på bachelorgraden i økonomiske og administrative fag ved IØR. Mastergradseminene i bedriftsøkonomisk analyse og organisasjon og ledelse er obligatoriske. ECN211 Mikroøkonomi II inngår i de obligatoriske fag for de som ikke har tilsvarende kunnskaper fra Bachelorgraden.

EKSEMPELPLAN 2 MED FAG FRA HØGSKOLEN I OSLO:

		Master i økonomi og administrasjon								
		STUDIEPOENG								Sum
ÅR	SEM	5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
2.	Vp	MASTER-OPPGAVE								25
	Jb	MAS-TER-OPPG.								5
	Hp	BUS 320	AOS³⁾ 331	AOS³⁾ 331	BUS 340					20
	Hb	BUS¹⁾ 320								5
1.	Vb	ECN 320								5
	Vp	BUS 330	BUS 330	NBØ 310	NADM 340	NADM 340				25
	Jb	NBØ 310								5
	Hp	ECN 211	ECN 211	ECN²⁾ 202	NADM 320	NADM 320				25
	Hb	BUS 310								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 H=uke 37-51, Jb= uke 2-5, V=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

□ Obligatoriske fag ■ Valgfri profilering innen økonomi

2.5.5 MASTER I ENTREPRENØRSKAP OG INNOVASJON

Studiet er spesielt tilrettelagt for studenter med naturvitenskapelig eller teknologisk bakgrunn i form av en bachelor eller mastergrad. Studenter med økonomisk bakgrunn gis adgang på bestemte vilkår.

		Master i entreprenørskap og innovasjon								
Å R	S E M	STUDIEPOENG								Sum obligatorisk
		5	10	15	20	25	30	35	40	Studiepoeng
2.	Vb									
	Vp	MASTEROPPGAVE								25
	Jb	M- OPP								5
	Hp	INN 300	INN 300	INN 300	FRIE	FRIE				25
	Hb	INN 230								5
1.	Vb	INN 320								5
	Vp	INN 320	INN 320	INN 320	INN 320					20
	Jb	INN 220								5
	Hp	INN 200	INN 200	INN 210	INN 210	INN 300				25
	Hb	INN 200								5

SEM= Semester Hb=uke 33-36 Hp=uke 37-51, Jb= uke 2-5, Vp=uke 5 –22, Vb=uke 23-26

□ Obligatoriske fag ■ Mastergradsoppgave – valg av tema ■ Frie emner

Behov for metodekurs avhenger av tidligere studier og plan for oppgave

De frie emnene innpasses avhengig av bakgrunn.

2.5.6 MASTER OF SCIENCE IN DEVELOPMENT AND RESOURCE ECONOMICS

The English programme gives the students a good basis in economic theory and methodology and hands on experience with modern analytical tools and computer software. The programme is policy-oriented with special emphasis on rural development, management of renewable natural resources and trade.

You can apply for the programme if you hold a relevant Bachelors degree in Economics, or bachelor with at least one year economics.

The Master programme takes 2 years of full time studies, giving a total of 120 ECTS units (120 study points) including the Master Thesis of 30 ECTS (30 study points). A minimum 45 study points must be at the 300 level. Some intermediate courses and the course ECN350 - Development and Environment are mandatory.

MANDATORY COURSES FOR MASTER in DEVELOPMENT AND RESOURCE ECONOMICS

		Master of Science in Development and Resource Economics								
Y E A R	T E R M	Study points (ECTS)								Mandatory
		5	10	15	20	25	30	35	40	ECTS Study points
2.	Sp	MASTER THESIS								30
	Jb									
	Fp	ECN 350	ECN 350	ECN 350	2)	2)	2)			30
	Fb									
1.	Sb									
	Sp	ECN 251	BUS 232	ECN 352	ECN 352	1)				25
	Jb	ECN 351								5
	Fp	ECN 270	ECN 270	ECN 201	ECN 201	3)				25
	Fb	ECN 212								5

TERM: , Fb=week 33-36 Fp=week 37-51, Jb= week 2-5, Sp=week 5 –22, Sb=week 23-26

□ Mandatory ■ Free to choose some courses in Economics

1) Free to choose between:

- a. ECN271 - *Project Analysis and Environmental Valuation (10 sp)* or
- b. ECN371 - *Environmental Economics (10 sp)* or

c. ECN373 - *Environments Accounting and Management*

2) Free to choose between:

ECN330– *Commodities and International Economics* or

ECN310 –*Market Analysis* or

ECN370 – *Environment and Resource Economics (the last part)*

3) For instance ECN230 - *International Economics*

MSc in DEVELOPMENT AND RESOURCE ECONOMICS:

<i>The subjects</i>	<i>Alternatives</i>
<i>Fall first year</i> Micro Economic Theory (ECN212) Resource and Environmental Economics (ECN270) Econometrics (ECN201) International Economics (ECN230)	
<i>Spring first year</i> Research in Development Economics (ECN351) Development economics at micro level (ECN251) Development economics, macro (ECN352) Management Science - principles (BUS231 or BUS232) Project Evaluation and Environment Valuation (ECN271) or Environmental Economics (the theoretical part ECN371) or Environmental Accounting and Management (ECN373)	Students with a bachelor degree at our department, will be able to study one semester in a foreign country. Look at the exchange programmes offered at the Department and University
<i>The summer semester</i> (May-August) may be used to start the preparation of the thesis.	
<i>Fall second year</i> Development and Environment (ECN350) International Economics (ECN330) or Environmental- and Resource Economics (last part of ECN370 (ECN372)) or ECN310 Market Analysis <i>Spring second year</i> M.Sc.-thesis	

2.5.7 FORUTSATTE FORKUNNSKAPER FOR MASTEREMNENE- 300-emner - FELLES KRAV

I mastergraden kreves det 45 studiepoeng 300-emner, hvorav minst 2 av følgende.

BUS330 og BUS320 - Bedriftsøkonomisk analyse / (10sp)

Empiriske analyser av finans- og varemarkeder (10 sp)

ECN202, BUS110, BUS210, BUS220 og BUS230

ECN330 Commodities and International Economics (15 sp)

ECN230 og ønskelig med ECN260

ECN360 Landbrukspolitikk og ressursforvaltning (15 sp)

ECN260 og ønskelig med ECN230 og/eller ECN262

BUS370 Næringsutvikling og entreprenørskap (15 sp)

ECN262, BUS110 og BUS210, AOS120, ønskelig med AOS232

AOS330/AOS332 Organisasjon og ledelse (15 sp/20 sp)

AOS230, AOS232. Ønskelig med AOS120.

ECN370 Miljø- og ressursøkonomi (20 sp) – består av ECN371 og ECN372

ECN271, ECN273

Engelskspråklige studenter eller studenter som ikke har hatt ressursøkonomi tidligere kan benytte ECN270 i masterprogrammet supplert med ekstra lesestoff for evt. å erstatte ECN273

ECN350 Development and Environment Economics (u-landsøkonomi) (15 sp)

ECN251, ECN352, ønskelig med ECN273, ECN230 og ECN271

ECN310 Market Analysis (15 sp)

ECN200 og ønskelig med to av følgende ECN230, ECN260, ECN271 og ECN251

ECN380 - Hovedemne i energiøkonomi, (10 sp)

Krever ECN280, ECN211, ECN213 og BUS330. Ønskelig med ECN371

I beskrivelsen av de enkelte 300-emnene i kap III er mellomemnene oppført som *forutsatte forkunnskaper*. For å få godkjent utdanningsplanen, må forutsetningene være oppfylt ved at de enten tas inn i planen, eller at de er oppfylt gjennom tidligere studier.

Andre 300-emner som kan inngå i som mastergradsemner:

- AOS310 Miljøpolitikk og forvaltning – 10 sp**
Forutsetter AOS210 eller tilsvarende
- BUS340 Integrert logistikk – 5 sp**
Forutsetter BUS240 eller TPT221 eller tilsvarende
- BUS331 Simulering – 5 sp**
Minimum STAT100
- ECN300 Applied Econometrics – 10 sp**
Minimum ECN201
- ECN320 Samfunnsøkonomi III - 5 sp**
Forutsetter ECN120 og ECN220
- ECN373 Miljøregnskap og miljøledelse – 5 sp**
ECN170 eller tilsvarende
- ECN374 Natural Resource Economics – 10 sp**
ECN171, ECN211, ECN271, BUS220. Ønskelig med operasjonsanalyse og populasjonsøkologi

2.5.8 MASTERGRADSOPPGAVEN

Mastergradsoppgaven avslutter studiet. Den utgjør 30 studiepoeng, og hele vårsemesteret 2. studieår er avsatt til dette arbeidet. Oppgavetemaet velger du i vårsemesteret 1. studieår. Instituttet legger ut en temakatalog på www.umb.no/ior. Det blir holdt en orientering om valg av masteroppgave i vårsemesteret 1. studieår. Du melder deg på tema og **inngår en avtale med veileder innen 15. mai 1. studieår på masterprogrammet**. Når du starter på masteroppgaven undertegner du en mer spesifisert **veiledningskontrakt**. Det er anledning til å ha to veiledere, **men som økonomistudent må du normalt ha hovedveileder (1. veileder) ved Institutt for økonomi og ressursforvaltning**.

Arbeidet med masteroppgaven er en viktig del av den faglige profileringen. Valg av tema for masteroppgaven må sees i nær sammenheng med valg av din fordypning i masterprogrammet.

2.3 DELSTUDIUM I UTLANDET - EUROPEISK MASTERGRAD

Mange av våre studenter benytter anledningen til å ta et studieopphold i utlandet fra ½ til 1 år. Det er studiesteder i Europa, USA, Canada, New Zealand, Australia eller Sør-Afrika, og naturligvis i Norden. Ca. 25% av studentene benytter denne muligheten. Disse studiestedene kan benyttes både innen bachelor- og masterstudiet.

Studentenes informasjonsTorg har egne studentveiledere som er behjelpelig med det praktiske i forbindelse med studieopphold i utlandet. Mange av våre lærere og forskere har oppholdt seg ved læresteder i utlandet og kan gi anbefalinger om passende steder. Studentene kan få innpasset emner tatt ved disse lærestedene i sitt ordinære studium.

IØR oppfordrer sine studenter til å ta deler av utdanningen på et universitet i utlandet. Det er mange gode argumenter for å velge å ta et semester eller et helt år av bachelorgraden i utlandet. Først og fremst vil du få en unik mulighet til å lære språk. Dette er kunnskap som stadig flere arbeidsgivere søker etter og også har begynt å kreve hos nyutdannede kandidater. Et utenlandsopphold gir deg også mange personlige utfordringer, nye venner og stor personlig vekst. Det gir deg muligheten til spesialisering innen det fagfeltet du er mest interessert i og dermed gjøre deg til en attraktiv arbeidstaker. Dersom du planlegger i god tid, er det enkelt å tilpasse et utenlandsopphold til utdanningsplanen din ved IØR. Dette kan bety at du må flytte på enkelte emner, i forhold til den opprinnelige utdanningsplanen din, og ta noen obligatoriske emner tidligere enn oppsatt i planen. Det er en fordel å ha tatt de fleste grunnleggende fag før du reiser ut. Noen obligatoriske emner er lettere å få erstattet med tilsvarende emner i utlandet. Ta kontakt med studieveileder for å få lagt opp en plan som gjør at du kan reise ut. Dersom du begynner planleggingen i god tid, vil alle ha muligheten til å reise ut i løpet av studietiden

For eksempel kan du i bachelorprogrammet i Økonomi og ressursforvaltning få frigjort våren i andre klasse ved å flytte STAT100 til høsten i andre klasse. I bachelorprogrammet i Økonomi og administrasjon kan du også reise ut våren i andre klasse dersom STAT100 blir tatt på høsten i andre klasse. BUS210 kan flyttes til det tredje året.

Det må først søkes om forhåndsgodkjenning av fag. Emnebeskrivelser og pensumlitteratur må vedlegges søknaden til undervisningsutvalget ved instituttet. Den endelige godkjenning kan først skje av undervisningsutvalget etter at oppholdet er avsluttet (husk å vedlegge karakterutskrift, pensum og mer utfyllende emnebeskrivelser).

UMB er medlem av SOCRATES/ERASMUS-programmet og har avtale med studiesteder i Europa. Den siste avtalen er inngått med Riga International School of Economics and Business Administration. RISEBA en av de 2-3 beste skolene i regionen innen våre fagområder. Skolen har en internasjonal innretning, med en stab som har god engelsk-kompetanse og som er godt oppdatert innen våre fagområder på undervisningssiden.

Innen SOCRATES-avtalen er det mulig å få en Europeisk mastersertifisering i “*Agricultural Economics and Agribusiness*” ved å ta et ½ år ved ett av følgende universiteter:

University of Aberdeen i Skottland

University of Kiel i Tyskland

Wageningen University i Nederland

Ecole Nationale Supérieure Agronomique de Rennes i Frankrike

University of Siena i Italia

Studenter på masterprogrammene (4. og 5. studieår for de som er tatt opp til et 5-årig studium) har anledning til å delta på dette programmet. **Søknadsfristen er 1. mars for påfølgende studieår.** Gjennomsnittskaraktoren for fagene i grunnblokkene legges til grunn for utvelgelsen. De som tar den Europeiske Mastergraden får fritak fra et speialemne på masterprogrammet. Mastergradsoppgaven må skrives ved UMB. Studieoppholdet skal gjennomføres innen rammen av mastergradsstudiet ved UMB . Statens Lånekasse gir ikke lån/støtte til studier dersom studieoppholdet medfører forlengelse av studietiden.

Samlet utenlandsopphold for de som tar både bachelor- og mastergrad ved vårt institutt er satt til maksimalt 3 semestres varighet, med inntil 2 semestre for hvert opphold.

3. IKKE-ØKONOMISKE FAG NATURVITENSKAPELIGE OG TEKNOLOGISKE FAG

Nedenfor er det stilt sammen enheter av studiepoeng for en del sentrale fagområder hvor det kan være aktuelt for økonomer å bruke valgfrie studiepoeng på en bestemt måte. **Vi har satt et krav om 30 studiepoeng ikke økonomiske fag i bachelorgraden i økonomi og ressursforvaltning, hvor vi spesielt anbefaler naturvitenskapelige- eller teknologiske fag . I mastergradene er det satt krav om 15 studiepoeng ikke økonomiske fag - naturvitenskapelige/teknologiske fag . Eksempelplanene omfatter profiler for både bachelor- og mastergraden. Emner på 100 nivået er beregnet for bachelorgraden, mens høyere nivå normalt kreves for mastergraden.**

Naturfaglige emner som er forutsatte forkunnskaper for den enkelte profil inngår i disse studiepoengene (f.eks. KJM100 eller FYS100). De helt valgfrie emnene kan nyttes for å profilere seg etter interesse. *For de som har agronomeksamen kan det gis fritak fra natur- og produksjonsfag inntil 20 studiepoeng.*

Profilene arealplanlegging og rettslære og bygningstekniske fag er i løpet av siste året godkjent. Endringer i emnekoder ved andre institutter kan for enkelte profiler være mangelfullt oppdatert etter siste revisjon.

Vær oppmerksom på eventuelle krav om forutsatte forkunnskaper til emner du ønsker å ta. Det er viktig å velge emner som passer sammen i tillegg til grunnblokka. De oppsatte kontaktpersoner kan gi mer spesifiserte anbefalinger. Oppstillingen gir rammer for hva som godtas. Du har selv ansvaret for å lage en plan som passer dine ønsker om faglig profilering. *Vær forberedt på time- og eksamensplankollisjoner.*

NATURVITENSKAPELIGE- OG TEKNOLOGISKE PROFILER

1. Natur- og miljøforvaltning
2. Jord- og plantefag
3. Husdyrfag
4. Akvakultur
5. Matvitenskap og bioteknologi
6. Skogfag
7. Fornybar energi (bioenergi og vannkraft)
8. Tropisk landbruk
9. Bygningstekniske fag (*foreløpig profil*)

ANDRE PROFILER

10. Arealplanfag og rettslære
11. Kvantitative metoder

3.1 FORSLAG TIL KOMBINASJONER

De enkelte eksempelplanene under en profil er splittet i 'grunnleggende emner' og 'fordypning'. De grunnleggende emnene som er satt opp, representerer de viktigste forutsette forkunnskaper til fordypningseminene. Noen fordypningsemner kan tas uten alle emnene i grunnpakka, men i en del tilfeller kreves ytterligere forkunnskaper av grunnleggende art. Vær videre oppmerksom på at et fordypningsemne ofte kan være forutsatt forkunnskap for et annet i den samme profil. De oppførte forkunnskapskrav er ikke alltid fullstendige. Kontroller derfor emnebeskrivelsene.

3.1.1 PROFIL NATUR- OG MILJØFORVALTNING.

Veileder/kontaktpersoner: Ståle Navrud og Arild Vatn

Fag innen kjemi, biologi, zoologi, økologi, mikrobiologi og miljøfysikk godkjennes under denne profilen.

Eksempelplan økologi, vilt- og fiskeforvaltning:

Profil innen viltforvaltning/forvaltning av terrestrisk miljø eller fiskeforvaltning /forvaltning av limnisk miljø.

<i>Grunnleggende emner</i>		<i>Studie poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forkunnskapskrav</i>
ZOOL100	Generell zoologi	5	Hp + Vb	
ECOL100	Grunnleggende økologi	5	Vp	
ZOOL210	Virveldyr	10	Vp + Vb	
ECOL200	Generell økologi II	10	Vp	

Fordypning I: Viltforvaltning og landskapsøkologi

NATF230	Viltbiologi og forvaltning	10	Hp	BIO120
NATF330	Viltforvaltning	10	Hp	
LAØ370	Landscape Ecology	10	Vp	

Fordypning 2: Fiskeforvaltning og ferskvannsökologi

VANN210	Limnologi/ferskvannsökologi	10	Hp	
NATF240	Økologi og forvaltning av ferskvannsfisk	5	Vp	
NATF340	Forvaltning av ferskvannsfisk	10	Hp	
ECOL380	Ecology of Rivers and Lakes	10	Vp	

Eksempelplan forurensning og kretsløpsteknologi

<i>Grunnleggende emner</i>		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forkunn- skapskrav</i>
KJM100	Kjemi	10	Vp	
JORD101	Jordlære, alt	5	Hp	
JORD160	Introduksjon om jord	5	Hb	

Fordypning 1: Jord og miljø

JORD252	Jordklassifikasjon og kvalitet	10	Jb+Vp	JORD101
MINA200	Miljø- og naturressurser	10	Hp	BIO130
GEO210	Kvartærgologi	10	Vp	GEO100
JORD220	Jordfysikk og jordarbeiding	5	Hp	
JORD260	Tropical Soils, Their Properties and management	5	Vp	
JORD310	Globale og lokale forurensninger	10	Vp	Sjekk for- kunnskaper
JORD315	Biogeokjemi og globale endringer	10	Hp	

Fordypning 2: Miljøgifter

MINA200	Miljø- og naturressurser	10	Hp	BIO130
FMI310	Environmental Pollutants and Ecological Effects I: Sources and Speciations	10	Hp	
FMI311	Environmental Pollutants and Ecological Effects I: Ecotoxicology	10	Hp	

Fordypning 3: Kretsløpsteknologi

GEO220	Grunnvann	5	Vp	GEO100
THT280	Ecologically Engineered Systems for Waste Water	10	Vp	
THT282	Ecotechnology Basics	15	Hp	
THT283 ¹⁾	Bioenergy and Organic Waste Handling	5	Vp	
THT271	Rensing av drikkevann og avløpsvann	10	Vp	

¹⁾ Enklere utgave av THT280

3.1.2 PROFIL JORD- OG PLANTEFAG

Veileder/kontaktpersoner: Grete Stokstad, Per Kristian Rørstad (jordbruk) og Marie Steen (hagebruk og grøntmiljø)

Grunnpakkene er introduksjonskurs som det er naturlig å ta med den bestemte spesialiseringen. Videregående kurs forutsetter ofte en eller flere kurs fra grunnpakken, se studiekatalogen. Den siste kolonnen viser hvilke kurs utenom kurs fra grunnpakka som kreves for å ta kurset, her kan det forekomme endringer/feil, sjekk emneinformasjonen.

Eksempelplan jordbruk:

KOMMENTAR:

Det kan foretas ulike profileringer etter hvor stor vekt en ønsker å legge på jordkultur, plantekultur og plantevern.

<i>Grunnleggende emner</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
KJM100	Generell kjemi	10	V	
PJH102	Innføringsemne i plantevitenskap	10	Hb+Hp	
BOT130	Grunnleggende plantefysiologi	5	Hp	
JORD101	Jordlære	5	Hp	KJM100, GEO101
GEO101	Geologi-utdrag	5	Hp	
<i>Fordypning::</i>				
JORD240	Planteernæring	5	Vp	
JORD211	Jordkjemi	10	Vp	FMI210
JORD220	Jordfysikk og jordarbeiding	5	Hp	
PJH210	Frilandsvekster til mat og fôr	10	Hb+Hp	
PLV210	Plantevern i grøntanlegg	10	Hb+Hp	
PLV220	Plantepatologi	10	Hb+Hp	BIO120, BIO130
PLV230	Landbruksentomologi	10	Vp+Vb	ZOOL100 ZOOL200
PLV240	Herbologi	10	Vp+Vb	BOT100
PØL100	Økologisk landbruk	5	Vp	
PØL200	Planlegging av økologisk drift	10	Vp	PØL100+mer
PJH200	Vekst og utviklingsfysiologi hos kultur-planter	10	Vp	PJH102, BOT130
PHA205	Urter og nisjeplanter I	5	Hp	

Eksempelplan hagebruk

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
PJH102	Innføringsemne i plantevitenskap	10	Hb+Hp	
BOT130	Grunnleggende plantefysiologi	5	Hp	
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
<i>Fordypning:</i>				
PHA223	Veksthus og planteskolekulturer I	15	Jb+Vp+Vb	RJH200
PJH210	Frilandsvekster til mat og fôr	10	Hb+Hp	
PJH200	Vekst og utviklingsfysiologi hos kulturplanter	10	Vp	BIO130
PHA232	Fruktdyrking	10	Hp	
PHA233	Bær dyrking	5	Vp	
PHA330	Postharvest: frukt, bær og grønnsaker	10	Hp	PHA232/ PHA233
PHA323	Produksjonsplanlegging	10	Hp	God bakgrunn

Eksempelplan grøntmiljø

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
PJH102	Innføringsemne i plantevitenskap	10	Hb+Hp	
PHG110	Landskapsplanter – økologi og fysiologi	15	Hb+Hp+ Vp	
PHG213	Landskapsplanter – identifikasjon og egenskaper	10	HB+H+Jb +Vb	
<i>Fordypning:</i>				
PHG112	Natur og livskvalitet – bruk av dyr, planter, skog og landskap	10	Hp	
PHG310	Landskapsplanter – fysiologi, etablering og skjøtsel I	10	Hb+Hp	PHG213
PHG314/ PHG315	Prosjektoppgave i grøntanlegg og landskapspleie I /II	5/10	Hb+Hp	PHG310

3.1.3 PROFIL HUSDYRFAG

Veileder/kontaktpersoner: Grete Stokstad og Atle Guttormsen

KOMMENTARER:

Det kan foretas ulike profileringer m.h.p. hvilken vekt en ønsker å legge på avl, ernæring og de ulike husdyra. For de som ønsker en tradisjonell jordbruksøkonomiutdanning med husdyrfaglig profil vil emne i husdyrernæring (HFE) på 300-nivå være særlig aktuelle utover HFA 200 og HFE 200.

Eksempelplan husdyrfag generell

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
BIO100	Cellebiologi	5	Hp	
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
ZOOL100	Generell zoologi	5	Hp+Vb	
HFE100	Innføring i ernæring	5	Hp	
<i>Fordypning/andre emner:</i>				
HET100	Etologi I	10	Hp	
HFX201	Dyrefysiologi	10	Vp	
HFA200	Generell husdyravl	15	HB+Hp	STV100, BIO120
HFE200	Generell husdyrernæring og fiskerinæring	10	Hp	KJB200, HFE100, HFX202?
HFX252	Avl og foring av hest	5	Hp	
HFX100	Innføring i husdyrfag	20	Hb+Hp+ Jb+Vb	
HFX205	Beiteøkologi og beitebruk	5	Vp+Vb	f.eks. HFE200

Eksempelplan husdyravl

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
BIO120	Genetikk introduksjonskurs	5	Hp	
HFA100	Innføring i husdyravl eller HFA200	5	Hb	Litt statistikk + biologi
<i>Fordypning:</i>				
HFA200	Generell husdyravl	10	Hb+Hp	STV100, BIO120
HFA201	Husdyrgenetiske ressurser	5	Jb	HFX100
HFA300	Avlsplanlegging	10	Vp	HFA200
HFA301	Avlsveridiberegning	10	Hp	HFA200
HFE100	Innføring i ernæring	5	Hp	
HFX201	Dyrefysiologi	10	Vp	ZOOL100, BIO100

Eksempelplan husdyrernæring*Grunnleggende emner:*

		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
KJM100	Generell kjemi	10	V	
HFE100	Innføring i ernæring	5	H	

Flere emner:

KJB200	Biokjemi	10	V	
HFA100	Innføring i husdyravl	5	Hb	Noe Stat. + biologi
HFX201/	Dyrefysiologi	10 /	V /	ZOOL100,
HFX202	Produksjonsrelatert drøvtyggerfysiologi	15	Jb	KJB200, BIO100
HFE200	Husdyrernæring og fôrmiddelvurdering	10	Hp	KJB200, HFX202
HFE202	Kraftfôr	5	Hp+Vp	HFE200
HFE203	Grovfôr	5	Hp+Vp	HFE200
HFE204	Fôrkonservering	5	Vb	HFE200+
HFX252	Avl og foring av hest	5	Hp	
HFX250	Kjøttproduksjon på storfe og sau	10	Vp	HFA100
HFE300	Husdyrernæring utvalgte temaer	5	Hp	HFE200

Eksempelplan etologi:*Grunnblokk:*

		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
HET100	Etologi I	10	Hp	
BIO100	Cellebiologi	5	Hp	
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	

Flere emner:

HET200	Etologi II	5	Vp	
HET201	Husdyretologi og dyrevelferd	10	Hp	
HET210	Husdyrmiljø	10	Vp	
HET302	Stressbiologi og dyrevelferd	10	Vp	HET201
ZOOL100	Generell zoologi	5	Hp+Vb	
HFX201	Dyrefysiologi	10	Vp	ZOOL100

3.1.4 PROFIL AKVAKULTUR

Veileder/kontaktperson: Atle Guttormsen

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semeter</i>	<i>Forutsatt</i>
AKX100	Akvakultur	5	Hp	
TAT101	Akvakultur laboratorikurs	10	Hp+Vp	
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
FYS100	Fysikk og natur	10	Vp	
<i>Fordypning:</i>				
HFE100	Innføring i ernæring	5	Hp	
AKX255	Marine økosystemer	5	Vb	Biologi fra vg. KJM100
TAT210	Produksjonsteknikk i akvakultur	10	Vp	
TAT220	Produksjonsteknikk nye oppdrettsarter	5	Vb	
TAT230	Anleggsteknikk i akvakultur	10	Vp	TAT210
AKX252	Introduction to disease control in aquatic populations	10	Vp	
HFX201	Dyrefysiologi	10	Vp	ZOOL100 BIO100 BIO120
AKA250	Organisering av avlsprogram i akvakultur	5	Jb	
AKX300	Akvakultur spesialkurs	5	Hp	Bachelor i akvakultur

3.1.5 PROFIL MATVITENSKAP OG BIOTEKNOLOGI

Veileder/kontaktperson: Even Lanseng og Per Halvor Vale.

For dere som har studert kjemi og har gode kunnskaper innen kjemi og mikrobiologi er det mange muligheter. Det lar seg også gjøre å komponere en profil uten spesielle forutsetninger. Disse emnene er merket med ^{*)}

<i>Gruinnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
MVI100	Matindustrien ^{*)}	5	Hb+Hp	
BIO130	Mikrobiologi	5	Hp	KJM100
<i>Fordypning:</i>				
MVI220	Næringsmiddelmikrobiologi	10	Vp+Vb	KJB200/ BIO130
MVI230	Matvaretrygghet og –hygiene	10	Vp	KJB210
MVI240	Sensorisk analyse og forbrukerforståelse I ^{*)}	5	Hb	
MVI250	Emballasjeteknologi ^{*)}	5	Vp	MVI100
MVI270	Råvarer til mat	20	Hp	KJM100, KJM110, MVI210
MVI281	Næringsmiddelteknologi	20	Hp+Vp	KJM100 KJM110 FYS100
MVI290	Matkultur ^{*)}	5	Vb	MVI100
MVI340	Sensorisk analyse og forbrukerforståelse II ^{*)}	5	Jb	MVI240
MVI381	Bearbeiding av muskelråmasse	10	Hp	
MVI382	Vegetabilteknologi	10	Vp	
MVI385	Produktutvikling	10	Hp	B-MVI
KJB200	Biokjemi	10	Vp	KJM100

^{*)} Anbefalte emner for studenter uten kjemi

3.1.6 PROFIL SKOGFAG

Veiledere/kontaktpersoner: Anders Lunnan

Det kan vere aktuelt for nokre studentar å søke om å få bytte ut eit av mastergradsemnene ved IØR med RØP 300.

Grunnleggende emner:

		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
--	--	--------------	-----------------------	------------------

SKOG101	Skogteknologi	5	Vb	
SKOG201	Skogforvaltning I + II	10	Hb+H	
SMI210	Skogprodukter – markeder og materialteknologi	15	Jb+Vp	

Fordypning 1: Skogskjøtsel:

ECOL100	Grunnleggende økologi	5	Vp	
SMI220	Skogøkologi, biometri og modellering	15	Hp	
FEP200	Forstentomologi og –patologi II	10	Hp	
SKS302	Flerbruk av skog	10	Hp	
SKOG250	Skogforvaltning – øvingskurs i tverrfaglig analyse	10	Vb	

Fordypning 2: Skogindustri

TRE210	Trevirke – bearbeiding, tørking og modifisering	15	Hp	
SIØ202	Anvendt logistikk	10	Vp	
SIØ203	Produktutvikling og tredesign	10	Vp	
SIØ210	Treforedlingsindustri	10	Jb+Vp	

Fordypning 3: Skogbrukets driftsteknikk

		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
--	--	--------------	-----------------------	------------------

SKOG250	Skogforvaltning – øvingskurs i tverrfaglig analyse	10	Vb	
SDT300	Vegbygging	5	Vp	
SDT301	Vegplanlegging	20	Vp+Vb	
SMI230	Skogbehandlingens foretaksøkonomi og teknikk	10 ^{*)}	Vp	
SDT302	Flerbruk i skog	15	Hp	

Fordypning 4: Planlegging i skogbruket

		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
SKOG250	Skogforvaltning – øvingskkurs i tverrfaglig analyse	10	Vb	
SMI200	Inventering og ressurskartlegging	10	Hp	
SMI230	Skogbehandlingens foretaksøkonomi og teknikk	10*)	Vp	
RØP302	Skogbiometri II	10	Hp	

*) Emner som godskrives med 5 poeng som grønne, resten må tas som helt valgfrie emner

3.1.7 PROFIL FORNYBAR ENERGI (BIOENERGI OG VANNKRAFT)

Veileder/kontaktpersoner: Olvar Bergland, Anders Lunnan

KOMMENTAR:

Studenter som velger denne profilen bør bruke vektene til å fordype seg innen fysikk, hydrologi og evt. skogfag og mikrobiologi.

Eksempelplan fornybar energi:

Grunnblokk:

		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
FYS100	Fysikk og natur	10	Vp	
FYS160	Lokal- og mikrometerologi	5	Hp	
FYS125	Termofysikk	10	Vp	
VANN200	Hydrologi	10	Vp	

Minst 15 poeng blant følgende emner:

FYS161	Meterologi og klima	5	Hp	
FYS270	Energifysikk	10	Vp	
VANN220	Vannressurser og vannforsyning	5	Vp	
SKOG101	Skogforvaltning I	5	Vb	
KJM100	Generell kjemi	10	Vp	
BIO130	Mikrobiologi	5	Hp	

3.1.8 PROFIL TROPISK LANDBRUK

Veildere/kontaktperson: Mette Wik og Stein Holden.

KOMMENTAR:

I tillegg til emnene i grunnpakka kan man spesialisere seg mot utviklingsstudier, jordbruksfag, jord- og vannfag, husdyrfag, akvakultur, skogfag eller naturforvaltning. Noen av kursene overlapper hverandre, se emneinformasjonen.

Eksempelplan tropisk landbruk:

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Semester</i>	<i>Forutsatt</i>
EDS100	Introduction to Agriculture in Developing	5	Jb+Vp	
eller	Countries			
EDS215	Sustainable Agriculture and the	5	H	
	Environment			
EDS210	Basic ecology: ecology and tropical biology	5	H	
EDS250	Agricultural Production Systems in	5	Jb+V	Bachelor
	Developing Countries			grad
EDS230	Social Anthropology	5	H	Bachelor
				grad
EDS280	Advanced Rural Developmen	5	Hb+H	Bachelor
				grad
<i>Påbygning:</i>				
EDS205	Development Studies I	15		Bachelor
				grad
EDS290	Development Studies II	10		(EDS205)
EDS310	Management of natural resources and the	15	JB+V	EDS210,
	environment			EDS240
EDS330	Political Ecology	5	Jb+V	(Noe
				ressursøkon
				omi)
ECOL100	Grunnleggende økologi	5	Vp	
ECOL200	Generell økologi	10	Vp	ECOL100
				BOT100
				ZOOL100
ECOL250	Biology of the Tropics	5	Vp	ECOL200
NATF320	Ecology and management of natural	15	Hp	ECOL250
	resources in the tropics			
JORD260	Tropisk jordsmonn, egenskaper og	5	Vp	Noe jordfag
	behandling			
HFX207	Innføring i husdyrbruk og akvakultur i	5	Vp	HFX100
	utviklingsland			
SKS300	Skogøkologi	10	Vp	ECOL100

3.1.9 PROFIL AREALPLANFAG OG RETTSLÆRE

Kontaktperson: Arild Vatn og Normann Aanesland

Eksempelplan eiendomsfag og rettslære

Grunnleggende emner:

		Poeng	Sem- ester	Forutsatt
EIE102	Eiendomshistorie	10	Vp	
JUS100	Rettslære I (bare for ØR-studenter)	5	Hp	
GMGI100	Geografiske informasjonssystemer - grunnenme	10	Hp	

Fordypning 1: Eiendomsutforming

EIE103	Gårdsdrift, innføringsemne	5	Hp	
JUS210	Tingsrett I	5	Vp	
APL102	Introduksjon i arealplanlegging	5	Vp	
EIE220	Eiendomsutforming	5	Vp	
EIE222	Verdsetting av landbrukseiendom	5	Vp	
EIE250	Grunnerverv i kommuner	5	Hb	SEVU
EIE320	Ekspropriasjon og grunnerverv	10	Hp + Jb	

Fordypning 2: Rettslære

JUS210	Tingsrett I	5	Vp	Del av JUS211
JUS211	Tingsrett II	15	Hp	
JUS220	Regulerings- og miljørett I	5	Hp	Del av JUS320
JUS320	Regulerings- og miljørett II	10	Hp	
JUS331	Prosess og jordskifte	15	Hp	

Eksempelplan planfag og rettslære

Grunnleggende emner:

		Poeng	Sem- ester	Forutsatt
APL102	Arealplanlegging, introduksjonsemne	5	Vp	
APL106	Grunnleggende kartografi	5	Hp	
JUS100	Rettslære I (bare for ØR-studenter)	5	Hp	
GMGI100	Geografiske informasjonssystemer - grunnenme	10	Hp	

<i>Fordypning:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
THT100/ (ALP105)	Kommunalteknikk	5	Vp	NB ansvar ved IMT
APL201	Kommuneplanlegging	5	Vp	
JUS220	Regulerings- og miljørett I	5	Hp	
APL203	Planlegging på regionalt og sentralt nivå	5	Hp	
APL221	Konsekvensanalyser i arealplanlegging	5	Hp	
APL232	Prosjektgjennomføring	5	Vp	JUS210, EIE220
APL301	Områdeplanlegging	15	Hb+Hp	

3.1.10 PROFIL KVANTITATIVE METODER FOR RESSURSFORVALTNING

Kontaktperson: Olvar Bergland

Eksempelplan kvantitative metoder:

(i tillegg til MATH111, STAT100, ECN200 og BUS230):

<i>Grunnleggende emner:</i>		<i>Poeng</i>	<i>Sem- ester</i>	<i>Forutsatt</i>
MATH112	Kalkulus 2	10	Vp	
MATH130	Lineær algebra	10	Vp	
MATH140	Differensialligninger	10	Hp	
<i>Fordypning:</i>				
INF110	Programmering I	10	Vp	
GMGI100	Geografiske informasjonssystemer - grunnemne	10	Hp	
STAT205	Industriell statistikk	5	Vp	
STAT210	Forsøksplanlegging og variansanalyser	10	Vp	
STAT250	Matematisk statistikk	5	Hb	
STAT260	Teoretisk statistikk	15	Vp	

3.1.11 PROFIL BYGNINGSTEKNISKE FAG

Kontaktperson: Kolbjørn Christoffersen

Eksempelplan bygningsplanlegging

	Poeng	Semester	Forutsatt
TBA100 Bygningshistorie	5	Vp	
TBA140 Teknisk tegning og DAK	5	Hp	
TBA260 Bygningsplanlegging I	5	Hp	
TBA261* Bygningsplanlegging II	10	Vp	
TBA270* Byggesak og prosjektadministrasjon	10	Hp	

* En kan velge enten TBA261 eller TBA 270 eller begge.

4. STUDIEINFORMASJON OG REGLEMENTER

Du som student har krav på å få sin egen utdanningsplan. Denne kan du utforme på din egen ”studWEB” og du kan søke hjelp hos studieveileder til å sette sammen de valgfrie emnene og planlegge studieopphold i utlandet. Utdanningsplanen vil være et godt hjelpemiddel til å få oversikt over progresjon og til å lage din egen profil på studiet. Kravene til oppbygningen av studiet er beskrevet foran

Bruk informasjonssidene! Det vil lette både ditt- og vårt arbeid. Målet er å øke kvaliteten på veiledningen. Reglementene for undervisningen ved UMB og annen praktisk informasjon som time- og eksamensplaner finnes på nettsiden til Studentenes informasjonstorg (SiT), <http://www.umb.no/?avd=12>

Bruk jevnlig studentenes informasjonstorg <http://www.umb.no/?avd=12> - for å skaffe deg løpende informasjon om:

- Semesterregistrering
- Time- og eksamensplan (finnes for klasser, lærere og rom)
- UMBs studiehåndbok 2005- 2006 (finnes sortert på emner og institutter)
- Reglementet fastsatt våren 2005
- Skjemaer (Viktig å kjenne!)

Du finner også informasjon som er nyttig for studier i utlandet.

Vi legger også ut spesiell studieinformasjon på instituttets nettsider som omhandler våre studieprogrammer <http://www.umb.no/ior>

klikk deretter på: Nåværende studenter for å finne konkret studieinformasjon.

- IØR-stud som gis ut ved behov til studentene
- Hovedoppgavekatalog
- Studiehåndboka
- Andre meldinger

På instituttets nettside finner du også link til økonomistudentenes organisasjon Optimum

Det tas sikte på at alle lærere skal benytte ClassFronter i sin undervisning. I forbindelse med denne omleggingen vil fortsatt noe informasjon om de enkelte emner og kursplaner finnes på disse WEB-sidene: <http://kurs.umb.no/>

Koder: B-ØR - Bachelor i økonomi og ressursforvaltning
 B-ØA - Bachelor i økonomi og administrasjon
 M-ØR - Master i økonomi og ressursforvaltning
 M-ØA – Master i økonomi og administrasjon
 M-EI- Master i entreprenørskap og innovasjon
 M-DRE – MSc in Development and Resoruce Economics

III. BESKRIVELSE AV DE ENKELTE EMNER

1. ULIKE BEGREPER

Forutsatte forkunnskaper: Det er emner som forutsettes tatt for å kunne ta emnet (jfr. UMB's studiehåndbok). Det brukes forutsatte forkunnskaper i en del tilfelle hvor det i utdanningsplanene vil bli satt som obligatoriske krav (se side kap II.2.5.6 og under de enkelte emnebeskrivelser) Grunnen er at studentene kan ha mulighet for å

- ta det påfølgende emnet samtidig, bl.a. for å gi større fleksibilitet og større åpning for studier i utlandet.
- fortsette med påbygningsemner i de tilfeller hvor eksamen ikke er bestått i det aktuelle emnet, men at studenten(e) har fulgt undervisningen.

Ønskelige forkunnskaper: Det er emner som anbefales og vil gjøre det enklere for studenten å gjennomføre det oppgitte emnet, men som ikke er noe krav.

Dr. scient-emnene ved IØR som er beskrevet i denne katalogen vil tilbys i henhold til de angitte planer med forbehold om tilstrekkelig påmelding av interesserte og kvalifiserte studenter. Instituttet må videre ta det forbehold at man til enhver tid vil måtte vurdere den totale ressursituasjonen ved IØR, herunder tilgjengelig lærerkapasitet, undervisningsbehov og ressursinnsats i det ordinære kandidatstudiet.

Emnebeskrivelsene vil også finnes elektronisk på nettsiden til Studentenes informasjonsTorg. På grunn av at det kan forekomme enkelte feil i den trykte versjonen vil den elektroniske oppdateres og derfor være gjeldende.

I eksamensbeskrivelsene er det ved hjelp av koder spesifisert hjelpemidler:

A1: ingen kalkulator, ingen andre hjelpemidler

A2: ingen kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler

B1: utdelt kalkulator, ingen andre hjelpemidler

B2: utdelt kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler

C1: alle typer kalkulator, ingen andre hjelpemidler

C2: alle typer kalkulatorer, alle andre hjelpemidler

2. EMNEBESKRIVELSER VED IØR

AOS120 Markedsføringsledelse

Marketing Management

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :**Even Lanseng / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Januarblokk **Perioder:**Januarblokk

Evaluering:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen:Skriftlig eksamen - 3 timer - teller 2/3 Skriftlig Casearbeid teller 1/3

Innhold:Kurset tar sikte på å gi studentene kunnskap om de prinsippene som underligger moderne markedsføring. Slik innsikt er viktig av flere grunner: I egenskap av å være konsumenter er det nyttig å forstå hvordan bedrifter og offentlige myndigheter konkurrerer om vår virkelighetsforståelse for å påvirke våre kjøpsbeslutninger. Som kulturelle individer er det interessant å ha kjennskap til hvordan våre konsumvalg tillegges symbolske verdier og derigjennom assosierer oss med forskjellige typer livsstil. I rollen som profesjonelle arbeidstakere er det viktig å se hvordan bedriftens eller organisasjonens suksess avhenger av vår evne til å integrere konsumentenes tankegang og atferd i vårt arbeide. Kurset har et konsumentatferdsperspektiv, hvilket innebærer at markedsføringen må basere seg på en forståelse av hvordan konsumentene tenker og handler.

Undervisningstid:40 timer

AOS130 Innføring i organisasjonsteori

Introduction to Organization Theory

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :**Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk

Obligatoriske aktiviteter: Oppgaveløsning, Deltakelse i kollokvier

Startperiode: Augustblokk **Perioder:**Augustblokk

Evaluering:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen:Innleverte gruppeoppgaver 8 stk - teller 40 % Skriftlig eksamen - teller 60 %

Innhold:Kurset har to hovedtemaer. Det første er interne funksjoner i organisasjoner, og omhandler mål og oppgaver, kultur, struktur, ledelse, og samspill mellom menneskene i en organisasjon. Det andre temaet er drivkrefter i omgivelsene og hvordan disse påvirker organisasjonen. Det blir lagt vekt på et utviklings- og endringsperspektiv for fremtidige levedyktige organisasjoner.

Undervisningstid:Undervisningen foregår i seminarform, fra 09.00 til 15.00 i til sammen 10 dager, fordelt på uke 33,34 og 35.

AOS200 Bygdesosiologi

Rural Sociology

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt :**Frode Gundersen / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:**Høstparallel

Evaluering:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen: Skriftlig eksamen 40 % 3,5 timer Semesteroppgave 60 %

Innhold: Kurset består av tre deler: 1) Gjennomgang av sosiologiske begreper. 2) Gjennomgang av tre ulike retninger som knyttes til bygdesosiologi; agrarsosiologi, community-sosiologi og livsformanalyse samt 3) Gjennomgang av empiriske studier av bygdesamfunnet i endring, husholdninger, kjønn og arbeid, kulturanalyse av bygdene.

Undervisningstid: 2 timer pr uke.

AOS210 Politiske strukturer og prosesser

Political Structures and Processes

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt :** Frode Gundersen / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: Semesteroppgave - 60 % Skriftlig eksamen - 40 %

Innhold: Kurset er bygget opp av a) Analytiske perspektiver på offentlige politisk/administrative institusjoner, b) gjennomgang av sentrale politisk-administrative institusjoner i Norge med særlig vekt på dimensjoner som forholdet mellom politikk og administrasjon, sammenhenger mellom fag og politikk, sektor og samordning, c) gjennomgang av politisk administrative institusjoner på regionalt og kommunalt nivå i Norge med særlig vekt på dimensjoner som forholdet mellom politikk og administrasjon, sammenhenger mellom fag og politikk, sektor og samordning, d) relasjoner mellom statlig, regionalt og kommunalt nivå. Utviklingstrekk ved kommune, fylkeskommune og fylkesmannsinstitusjonen, e) mot slutten av kurset vil det bli gjennomgått framveksten av og erfaringene med nye styringsmodeller på sentralt, regionalt og kommunalt nivå.

Undervisningstid: 2 timer pr uke.

AOS220 Markedsbasert produkt- og konseptutvikling

Market Oriented Product Development

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :** Even Lanseng / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Juniblokk **Perioder:** Juniblokk

Evaluerings: Avsluttende **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: Semesteroppgave.

Innhold: Formålet med kurset er å gi deltakerne innsikt i prinsipper for markedsbasert produktutvikling. Kurset presenterer en systematisk fremgangsmåte for utvikling av nye konsepter og produkter som tar utgangspunkt i behov i markedet og legger spesielt vekt på koblingen mellom konsumentbehov og produktspesifikasjoner.

Undervisningstid: 6 timer hver dag mandag til fredag.

AOS230 Organisasjons- og ledelsespsykologi

The Psychology of Organization and Leadership

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :** Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2006

Forutsatte forkunnskaper: AOS130

Obligatoriske aktiviteter: Innlevering av to rapporter fra eksempelstudier

Medvirkende: Timelærer

Startperiode: Augustblokk **Perioder:** Augustblokk

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: 48 timers hjemmeeksamen

Innhold: Persepsjon/kognisjon; Læring; Holdninger og Lederskap; Gruppepsykologi; Trivsel, fravær og gjennomtrekk.

Undervisningstid: Samlet undervisningstid ca. 40 timer, fordelt over to uker. Deler av den organiserte undervisningstiden vil være gruppearbeid.

AOS232 Strategic management and organization design

Strategisk ledelse og organisasjonsdesign

Credits: 10 **Staff/institute :** Carl Brønn / IØR

Language: English by demand

First time the course is offered: AUTUMN

Prerequisites: AOS120, AOS130, BUS100

Participants: None **Start term:** Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Credit reduction: AOS231 - 5 sp AOS233 - 10 sp AOS233 - 10 sp AOS231 - 5 stp (Fra høsten 2005 vil AOS232 bli gitt i ny versjon. The new version consist of AOS231 and earlier AOS232

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Mandatory home work and term paper

Contents: The course presents an integrated treatment of organization design and strategic management. The topics covered in the course include: sense-making and the role of cognition in strategic decision making; issues in organization design as they relate to strategy; types of strategizing; internal and external analyses; the dynamic resource based view; systems thinking and strategic modeling in complex environments; strategic communications – reflection, inquiry and advocacy; scenarios and strategic conversations.

Class hours: Approximately 80 hours, divided between lectures, group discussions, case presentations and exercises.

AOS233 Strategic Processes and Decision-Making

Strategic Processes and Decision-Making

Credits: 10 **Staff/institute :** Carl Brønn / IØR

Language: English

The course is offered: Odd years

Prerequisites: General knowledge of economics and organization theory concepts.

Start term: Spring parallel **Terms:** Spring parallel

Credit reduction: AOS232: 5 stp AOS232: 5 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Evaluations are based on a term paper, case analyses and presentations. Term paper 60% Cases and presentations 40%

Contents: What strategy is and an historical perspective. Strategy and issues in development studies - the case of unintended consequences. Cognitive influences on

perception and issue definition. Stakeholder analysis. Modeling dynamic resource systems and the strategic architecture. Alternate futures, scenarios and flight simulators.

Implementation - politics and negotiations.

Class hours: 50 hours (ca.).

AOS234 Studenter i ledelse - Spesialkurs for tillitsvalgte studenter ***Leadership - Course for Student Representatives***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt :** Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk **Forutsatte forkunnskaper:** Praktisk ledelses - /styreerfaring

Obligatoriske aktiviteter: Formelt tilknyttet en klassegruppe Deltakelse på lørdagssamlingene **Medvirkende:** Per Ove Røkholt

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel Januarblokk Vårparallel

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: Fire prosjektdeler som vektles likt. Prosjektrapportene leveres samlet etter kurset i form av ei mappe. Denne består for hver student av to individuelle rapporter og to grupperapporter. Mappa innleveres for evaluering innen en bestemt dato.

Innhold: Emnet er bygd opp av fire tematiske deler: Samfunnsmessige drivkrefter, rammebetingelser og strategisk tilpasning Strukturering og organisasjonsdesign som strategisk virkemiddel Sentrale organisatoriske styringsstrukturer - med hovedvekt på styrets rolle, funksjoner og arbeidsmåte Ledelse og styring av menneskelige ressurser Temadelene utgjør på den ene siden naturlige faglig avgrensede enheter som blir belyst gjennom praktiske case og relevant teori. Samtidig legges det underveis i kurset betydelig vekt på å utvikle de faglige forbindelseslinjene mellom de fire temadelene.

Forbindelseslinjene blir klargjort gjennom bruk av praktiske, virkelighetsnære eksempler, samt i form av integrerende teori og analyserammer

Undervisningstid: Kurset er bygd opp av fire tematiske bolker. Hver bolke følger samme kjøreplan: Fem lørdagssamlinger (6 timer) - Introduksjon til temaet v/ansvarlig lærer og ekstern fagressurs - Faglig utdyping og generalisering av utvalgte problemstillinger innen temaet, v/ faglærer - Gjennomgang av hovedtrekkene i relevant pensumlitteratur v/faglærer - Utdeling og presentasjon av prosjektoppgave. Utdeling av temarelevant litteratur Fem kveldssamlinger (3 timer): - Gjennomgang av erfaringene fra forrige samling - Foreløpig presentasjon og diskusjon av prosjektarbeidene - Introduksjon til neste temabolke Totalt ca. 40 timer klasseplenum

AOS235 Prosjektledelse – (etterutdanning) ***Project Management***

Studiepoeng: 15 **Emneansvarlig/institutt :** Kolbjørn Christoffersen / IØR

Språk: Norsk

Forutsatte forkunnskaper: For å få godkjent studiepoeng, kreves generell studiekompetanse eller tilsvarende.

Medvirkende: Kurset gis av Prosjektforum AS ved Arild Stavne, i samarbeid med IØR.

Startperiode: **Perioder:** Etter behov

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen:Eksamen består av en hjemmeoppgave knyttet til sentral teori i kurset og erfaringer fra eget prosjekt. Innleveringsfrist ca en måned etter at kurset er avsluttet.

Innhold:-Prosjektplanlegging -Prosjektorganisering, ressurser og økonomi - Prosjektstyring og -oppfølging -Prosjektledelse og teamutvikling -Kvalitetsstyring -EDB verktøy

Undervisningstid:3 samlinger á 3 dager.

AOS240 Samfunnsvitenskapelig metode ***Research in Social Sciences***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :**Frode Alfnes / IØR

Språk: Norsk

Forutsatte forkunnskaper: Statistikk på introduksjonsnivå. Bruk av statistikkprogram.

Obligatoriske aktiviteter: Oppgaveløsning. Arbeide med case.

Startperiode: Vårparallellell **Perioder:**Vårparallellell

Evaluerings:Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddel ved skriftlig eksamen : Enkel kalkulator. Ingen andre hjelpem.

Beskrivelse av eksamen:Skriftlig eksamen, 3,5 timer **Innhold:**Kurset tar sikte på å gi studentene innsikt i hvordan man kan planlegge og gjennomføre empiriske analyser av problemstillinger med samfunnsvitenskapelig karakter. Kurset skal sette studentene i stand til selv å gjøre undersøkelser som tåler en kritisk vurdering basert på de mest vanlige kvalitetskriteriene som anvendes på slike undersøkelser. Kurset er organisert rundt de to mest refererte typer av empiriske design, surveyen og eksperimentet. Det blir lagt vekt på at studentene skal forstå muligheter og begrensinger med disse to designene, og hvordan den konkrete problemstillingen som analyseres legger føringer for hvilke av disse to designer som bør velges, og hvordan utformingen av det valgte design bestemmer hvilke konklusjoner som kan trekke på bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen. Innenfor denne rammen vil foreleserne gå mer spesifikt inn på hvordan den informasjon undersøkelsen frembringer kan analyseres og dermed svare på undersøkelsens sentrale spørsmål. I tillegg vil det bli forelest over noen sentrale kvalitative tilnærminger.

Undervisningstid:4 timer pr. uke

AOS310 Miljøpolitikk og forvaltning ***Environmental Politics and Management***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt :**Frode Gundersen / IØR

Språk: Norsk

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskaper om politiske strukturer og prosesser, AOS210

Startperiode: Vårparallellell **Perioder:**Vårparallellell

Evaluerings:Avsluttende **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen:Semesteroppgave

Innhold:1) Generelt om miljøproblemer og politikk, Sentrale teorier om miljøpolitikk. Innholdet i miljøpolitikkbegrepet, koblingen mellom miljøproblemer, forvaltningsstruktur og offentlig styring.2)Utviklingen av ulike retninger i den moderne miljøpolitiske debatt.3) Ideologiske tradisjoner i norsk natur og miljøvern. 4) Utviklingen av frivillige

natur og miljøvernorganisasjoner i de skandinaviske land. 5) Miljøpolitikk og institusjonell struktur i de skandinaviske land. 6) Politikktutforming og institusjonell struktur. 7) Iverksetting av miljøpolitikk. Iverksettingsstruktur, virkemidler.

Undervisningstid: 2 timer pr uke

AOS330 Organisasjon og ledelse med prosjektdel

Organization and Leadership

Studiepoeng: 15 **Emneansvarlig/institutt :** Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk

Forutsatte forkunnskaper: AOS130 og AOS240

Obligatoriske aktiviteter: Muntlig presentasjon av en teoriartikkel Gjennomføring av lederintervju i et bedriftscase (gruppevis) Muntlig rapportering og presentasjon av resultater fra caset

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel Vårparallel

Overlapping og studiepoengreduksjon: AOS331 - 10 stp and AOS232 15 stp AOS331 - 10 stp og AOS232 15 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: Den teoretiske delen i høstsemesteret avsluttes med en 48 timers hjemmeeksamen. Term-paper delen i vårsemesteret leveres som en skriftlig rapport. De to delene teller 50% hver.

Innhold: Temaer: Moderne organisasjoner: Kunnskapsorganisasjoner, intellektuell kapital · Nettverk og sosial kapital · Team og teamledelse · Ledelse og makt · Lederroller, lederatferd · Organisasjonsendringer og ledelse · Kvalitativ metode og intervjueteknikk · Case-studie Hovedvekten er lagt på å studere ulike organisasjonsformer og ledelse av disse. Undervisningsformen vil i stor grad være seminarpreget, hvor deltakerne presenterer teoristoff og diskuterer de ulike temaene. Deltakelse i seminarerne er en forutsetning for å gjennomføre kurset.

Undervisningstid: Ett seminar på ca 4 timer hver uke. I tillegg organisert tid til lederintervju og case-studium.

AOS331 Organisasjon og ledelse, teoridel

Organization and Leadership

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt :** Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST

Forutsatte forkunnskaper: Innføring i organisasjonsteori (AOS 130)

Organisasjonspsykologi (AOS 230) Organisasjonsutforming (AOS 231)

Samfunnsvitenskapelig metode (AOS 240)

Obligatoriske aktiviteter: Muntlig presentasjon av en teoriartikkel Gjennomføring av lederintervju i et bedriftscase (gruppevis) Muntlig rapportering og presentasjon av resultater fra caset

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Overlapping og studiepoengreduksjon: This course is the theoretical part of AOS 330, and the students may only choose one of the courses AOS 330, AOS 331 or AOS 332. Kurset overlapper med AOS 330 og AOS 332. Studentene kan bare velge ett av disse

kursene. Dette kurset er teoridelen av AOS 330. Poengreduksjon: AOS 330 - 10 stp, AOS332 -10 stp

Evaluerings:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen:En 48 timers hjemmeksamen

Innhold:Temaer: Moderne organisasjoner: Kunnskapsorganisasjoner, intellektuell kapital · Nettverk og sosial kapital · Team og teamledelse · Ledelse og makt · Lederroller, lederatferd · Organisasjonsendringer og ledelse · Kvalitativ metode og intervjueteknikk
Hovedvekten er lagt på å studere ulike organisasjonsformer og ledelse av disse. Undervisningsformen vil i stor grad være seminarpreget, hvor deltakerne presenterer teoristoff og diskuterer de ulike temaene. Deltakelse i seminarerne er en forutsetning for å gjennomføre kurset.

Undervisningstid:Ett seminar på ca 4 timer hver uke. I tillegg organisert tid til lederintervju.

AOS332 Organisasjon og ledelse m/utvidet prosjektdel ***Organization and Leadership, with advanced project***

Studiepoeng: 20 **Emneansvarlig/institutt:** Per Ove Røkholt / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang:HØST

Forutsatte forkunnskaper: AOS332 er integrert med AOS331. AOS331 må derfor være bestått.

Medvirkende:Per Ove Røkholt, Gro Ladegård

Startperiode: Høstparallel **Perioder:**Høstparallel Vårparallel

Overlapping og studiepoengreduksjon: AOS330 - 15 stp, AOS331-10 stp AOS330 - 15 stp, AOS331-10 stp. En student må m.a.o. velge ett av de tre emnene AOS330, AOS331 eller AOS332

Evaluerings:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Beskrivelse av eksamen:AOS331-delen: 48t hjemmeksamen, teller 50% AOS332-delen: Prosjektrapport, teller 50%

Innhold:1. Generell teoretisk del (AOS331) - Moderne organisasjoner; kunnskapsorganisasjoner, intellektuell kapital -Nettverk og sosial kapital - Team og teamledelse -Ledelse og makt -Lederroller og lederatferd -Organisasjonsendringer og ledelse 2. Spesiell fagligteoretisk del Faglig-teoretisk opplesning knyttet direkte til oppdragets problemstillinger (varierer fra år til år)

Undervisningstid:I tillegg til den generelle teoridelen (Se AOS331): - 30 timer feltarbeid - 6 timer forelesninger - 6 timer seminar/kollokvie

BUS100 Innføring i foretaksøkonomi ***Managerial Economics, Introduction***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:**Svein Kolstad Hansen / IØR

Språk:Norsk

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen, Kjell Gunnar Hoff

Startperiode:Høstparallel

Perioder:Høstparallel Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: En obligatorisk innlevering.

Evaluerings:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Skriftlig eksamen. 1 eksamen i løpet av semesteret, varighet 60 minutter.

Denne teller en tredel. En avsluttende eksamen som omfatter hele pensum i emnet, varighet 120 minutter. Slutteksamen teller to tredeler.

Den endelige eksamen vil representere et veiet gjennomsnitt av de to eksamener. Det blir ikke arrangert kontinuasjonseksamen i emnet fordi emnet gis ordinært både i høst og i vårsemesteret.

Innhold:Bedriftens og dens omgivelser; Kostnadsteori; Etterspørselsteori; Markedsformer og markedstilpasning; Bidrags- og produktvalgsanalyser; Enkle investeringsanalyser.

BUS110 Eksternregnskap

Accounting - Financial Reporting

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:**Svein Kolstad Hansen / IØR

Språk:Norsk

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen

Startperiode:Høstparallel

Perioder:Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Obligatorisk innleveringsoppgave.

Evaluerings:Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: 3 timers skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen basert på semesteroppgave.

Løsningen på semesteroppgaven skal ikke leveres inn, men semesteroppgaven og løsningen på denne danner utgangspunktet for eksamensoppgaven. Studentene må derfor ha med seg semesteroppgaven og løsningen på denne til eksamen.

Innhold:Regnskapets grunnelementer og hovedprinsipper; Innføring i regnskapsteori og -terminologi; Lover og regler; De vanligste regnskapstransaksjonene;

Regnskapsavslutningen; Måleproblemer og vurderingsprinsipper i finansregnskapet;

Årsoppgjørdisposisjoner i finansregnskapet; Skatteregnskap og finansregnskap; Innføring i regnskapsanalyse; Analyse av regnskapsrapporter; Semesteroppgave.

BUS112 Elektronisk regnskapsføring

Accounting and computing

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:**Ole Gjølberg / IØR

Språk:Norsk

Medvirkende: Gjesteforelesere fra programvareleverandøren (Daldata AS og Bondelagets Servicekontor AS) i august og fra programvareleverandøren (Agrodata) i juni; Kontaktperson: Inger-Lise Labugt, IØR

Startperiode:Augustblokk og Juniblokk

Perioder:Augustblokk og Juniblokk

Obligatoriske aktiviteter: Deltakelse i kollokviegruppe.

Forutsatte forkunnskaper: Kurset legges opp slik at også studenter uten forkunnskaper i økonomi skal kunne følge emnet. Noe kunnskap om regnskap er en fordel.

Evaluerings:Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: B2

Eksamen: Individuell avsluttende eksamen med bruk av PC og programvaren "Duett"/"Agrosat" Programleverandøren spesifiserer nærmere hjelpemidlene.

Innhold: Kurset legges opp slik at det skal kunne tas av studenter som ikke har økonomibakgrunn. Det vil imidlertid være en fordel å ha tatt et innføringskurs i bedriftsøkonomi og eksternregnskap. For studenter som skal gå videre: Kurset bør tas før kursene BUS210 og BUS220. Kurset bygges opp gjennom en helt konkret, praktisk tilnærming der man bygger opp en kontoplan, posterer ulike bilag, aggregerer og gjennomfører en årsavslutning.

BUS150 Akvakulturøkonomi***Aquaculture Economics***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt :** Atle G. Guttormsen / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: VÅR

Forutsatte forkunnskaper: BUS100

Obligatoriske aktiviteter: Kan være aktuelt med obligatoriske innleveringer, samt deltagelse på gjesteforelesninger.

Startperiode: Januarblokk **Perioder:** Januarblokk I år med oddetall

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddel ved skriftlig eksamen : Enkel kalkulator. Ingen andre hjelpem.

Beskrivelse av eksamen: Skriftlig eksamen

Innhold: Utviklingstrekk i produksjonen av oppdrettsfisk, strukturen i næringen, økonomiske kalkyler, driftsplanlegging for produksjonsanleggene, finansiering og låneformer, markedet for oppdrettsfisk, lover og regler knyttet til arealbruk og offentlige reguleringer i akvakulturnæringen, organisasjoner og næringspolitikk, strategiske analyser.

Undervisningstid: Ca 36 timer forelesninger

BUS160 Skatterett for næringsdrivende***Tax Law for Business***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: David Eilertsen (Østfold Fylkesskattekontor)

Startperiode: Juniblokk

Perioder: Juniblokk

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B2

Eksamen: Avsluttende skriftlig eksamen

Innhold: Inntekts- og formuesbeskatningen av næringsvirksomhet. Delingsmodellen og ulike selskapsformer.

Avgiftssystemer. Forslag til skattereform.

BUS210 Driftsregnskap og budsjettering

Managerial Accounting and Budgeting

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Svein Kolstad Hansen / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen, Kjell Gunnar Hoff

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: BUS100

Overlapping og studiepoengreduksjon: Det er 100 % overlapp med BUS250

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B2

Eksamen: Skriftlig eksamen. 1 eksamen i løpet av semesteret, varighet 60 minutter.

Denne teller 25 %. En avsluttende eksamen, varighet 3 timer. Slutteksamen teller 75 %.

Den endelige karakteren vil representere et veiet gjennomsnitt av resultatene fra de to

eksamener. Slutteksamen er basert på semesteroppgaven. Løsningen på

semesteroppgaven skal ikke leveres inn, men semesteroppgaven og løsningen på denne er

hjelpemiddel til eksamen. Noen dager før eksamen avholdes må studentene levere inn

hjelpemidlene for kontroll. En eventuell kontinuasjonseksamen arrangeres som en 3 timers

eksamen som teller 100 %. Kontinuasjonseksamen baseres på semesteroppgaven fra

forrige semester.

Innhold: Driftsregnskapet basert på normalkost; Standardkostregnskapet; Analyser,

oppfølging og kontroll; Fleksibelt budsjett; Aktivitetsbasert kalkulasjon;

Lønnsomhetsanalyser og relevante bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer;

Budsjetteringsprosessen; Fastsettelse av budsjettmål; Hoved- og delbudsjetter;

Budsjettoppfølging. Semesteroppgave

BUS220 Finansiering og investering

Finance and Investment

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Atle G. Guttormsen / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Ole Gjølberg

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Øvingsoppgaver

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende finansregnskap. Grunnleggende

kostnadsregnskap. Innføring i matematikk og statistikk

Overlapping og studiepoengreduksjon: Studenter på bachelorprogram i økonomi og

administrasjon og på Bachelorprogram i økonomi og ressursforvaltning kan ikke få

studiepoeng for både BUS220 og RØP310

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C1

Eksamen: 2 eksamener i løpet av semesteret.. Disse teller 25 % hver. En avsluttende

eksamen som omfatter hele pensum i emnet. Slutteksamen teller 50 %. Den endelige

eksamen vil representere et veiet gjennomsnitt av de tre eksamener.

Innhold: Elementær finansmatematikk. Nåverdimetoden. Risiko og avkastning.

Grunnleggende porteføljeteori. Kapitalverdimodellen. Prising av finansielle aktiva (aksjer,

obligasjoner). Kapitalbudsjettering. Prosjektanalyse. Kapitalkostnader. Finansiell struktur

og dividendepolitikk. Styring av arbeidskapital og likviditet. Etske problemstillinger i finans.

BUS230 Beslutningsanalyse I **Management Science - Principles**

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Marie Steen / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Medvirkende: Øvingslærere

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: 3 oppgavesett. Oppgavesett er gyldig i inntil 2 år etter at de er godkjent.

Forutsatte forkunnskaper: Innføringskurs i matematikk, statistikk og mikroøkonomi

Overlapping og studiepoengreduksjon: BUS231 - 10 stp, BUS232 - 5 stp BUS231 - 10 stp, BUS232 - 5 stp

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Skriftlig avsluttende eksamen. Sensur i henhold til gjeldende reglement.

Innhold: Introduksjon til modeller og modellering, bruk av regneark til kvantitative beslutningsmodeller, lineær programmering, heltallsprogrammering, nettverksmodeller, ikkelineær programmering, målprogrammering.

FORHOLD TIL ANDRE KURS: Masterkursene BUS330, BUS300, ECN370 og ECN350 bygger på BUS230

BUS231 Decision Modelling - Principles **Beslutningsanalyse I**

Credits: 10 **Staff/institute :** Marie Steen / IØR

Language: English

Prerequisites: Introductory courses in mathematics, statistics and microeconomic theory

Mandatory activities: 3 mandatory homeworks. The homeworks are valid up to 2 years after approval.

Participants: Teaching assistants

Start term: Spring parallel **Terms:** Spring parallel

Credit reduction: BUS230 - 10 credits, BUS232 - 5 credits BUS230 - 10 stp, BUS232 - 5 stp

Methods of examination: Final Written exam **Grading:** A-F

Examination aids: Simple calculator, no other examination aids

Examination: Written final exam. 100 %.

Contents: Introduction to models and modeling, spreadsheet modeling, Linear programming, integer programming, network models, non-linear programming, multiobjective programming. Relationship to other courses: The master courses BUS300, BUS330, ECN370 and ECN350 are built on this course.

Class hours: 3 hours of lecture and 2 hours of PC-lab per week.

BUS232 Decision Modelling - Fundamentals

Innføring i beslutningsanalyse

Credits: 5 **Staff/institute :** Marie Steen / IØR

Language: English

Prerequisites: Introductory courses in mathematics, statistics and microeconomic theory.

Mandatory activities: 3 mandatory homeworks. The homeworks are valid up to 2 years after approval.

Participants: Teaching assistants

Start term: Spring parallel **Terms:** Spring parallel

Credit reduction: BUS230 - 5 credits, BUS231 - 5 credits BUS230 - 5 stp, BUS231 - 5 stp

Methods of examination: Final Written exam **Grading:** A-F

Examination aids: Simple calculator, no other examination aids

Examination: Written final exam. 100%.

Contents: Introduction to models and modeling, spreadsheet modeling, Linear programming, non-linear programming, multiobjective programming. Relationship to other courses: The master courses BUS300, BUS330, ECN370 and ECN350 are built on this course.

Class hours: 3 hours of lecture and 2 hours of PC-lab per week.

BUS240 Vareproduksjon og logistikk

Operations Management

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Kolbjørn Christoffersen / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel

Perioder: Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Utferd

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Skriftlig prøve 3 timer

Innhold: Produksjonen som transformasjonsprosess. Produksjonsfunksjonen. Produksjonens strategiske rolle og produksjonsstrategier. Design av produkter og produksjonsnettverk. Fabrikklayout og produktflyt. Prosesseteknologi. Jobbdesign. Kapasitetsstyring. Lagerstyring. Forsyningskjeder. Materials Requirements Planning og Just-In-Time. Prosjektstyring. Kvalitetsstyring og total kvalitetsledelse. Feilprevensjon og gjenoppretting.

BUS260 Jus for næringsdrivende/selskapsrett

Business Law/Corporate Law

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Professor Fridtjof Frank Gundersen

Startperiode: Januarblokk **Perioder:** Januarblokk

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B2

Eksamen: 3 timer Skriftlig eksamen

Innhold: Mer detaljert informasjon følger senere

BUS271 Bedriftsetablering

Business start-up

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Anders Lunnan / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Innlevering av prosjektplan.

Overlapping og studiepoengreduksjon: BUS171 - 5 credits BUS171 - 5 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Semesteroppgave Muntlig presentasjon

Innhold: 1. Forelesninger om de ulike delene i en forretningsplan.

2. Gründerpresentasjoner/investorpresentasjoner/inspirasjonsforedrag som følger mellom de ulike forelesningene. Vekt på å presentere gründere i Ås-miljøet og organisasjoner som arbeider med entreprenørskap i Ås-miljøet (Start, Venture Cup, Forskningsavdelingen, Bioparken, ulike institutter).

3. Veiledningstimer med hjelp til å finne tema til semesteroppgave og individuell veiledning av gruppene av lærer og øvingslærere.

4. Studentene blir samtidig med at deltar i kurset oppmodet til å delta i Venture Cup og på arrangement som Start-UMB har.

BUS300 Anvendt bedriftsøkonomi (integrasjonskurs)

Applied Business (integration-course)

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys siste gang: HØST2005

Medvirkende: Atle G. Guttormsen, Kolbjørn Christoffersen, Marie Steen

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Deltakelse på et visst antall plenumsmøter. Opponentoppgaver på studentkollegers oppgaver.

Forutsatte forkunnskaper: Bedriftsøkonomiske metoder i beslutningsanalyse.

Finansregnskap. Kostnadsregnskap. Beslutningsanalyse/Operasjonsanalyse.

Statistikk/økonometri (ECN200)

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: Muntlig: 1/3 Varighet: ca. 1 time Semesteroppgave: 2/3. Evaluering av obligatorisk semesteroppgave, samt muntlig eksamen.

Innhold: Kurset starter med at studentene i løpet av sommerferien oppfordres til å etablere kontakt med personer, foretak eller organisasjoner som ønsker å få utført en utredning på ett eller annet foretaksøkonomisk område. Selve kurset startes så opp med at man i plenumssamlinger drøfter de enkelte gruppene (1-max tre studenter) semesteroppgave.

Gruppene legger opp en framdriftsplan, hvor de to ganger i løpet av semesteret må presentere tilstandsrapporter vedrørende oppgaven. Det oppnevnes for hver enkelt oppgave opponentgrupper. Parallelt med dette gir lærerne individuell veiledning til gruppene. Det kreves en minimums deltakelse fra den enkelte student for å få lov til å levere inn sin oppgave (tilstedeværelse på et visst antall plenumsmøter)

BUS310 Strategisk økonomistyring ***Strategic management and balanced scorecard***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Medvirkende: Kjell Gunnar Hoff

Perioder: Augustblokk

Obligatoriske aktiviteter: Deltakelse i casedrøfting og bedriftsspill.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C1

Eksamen: Kurset vil evalueres ut fra 1. caseinnleveringer (grupper) 2. bedriftsspillet (grupper) 3. avsluttende skriftlig eksamen (2 timer, individuell)

Innhold: Kurset fokuserer strategiske analyser, beslutninger og strategiimplementering. Balansert målstyring som strategisk implementeringsverktøy er et sentralt tema i kurset. Teorien vil bli supplert med både skriftlige og muntlige case-drøftinger. I tillegg vil det bli lagt opp til et bedriftsbesøk hvor relevante temaer belyses. Integrert i kurset vil være et databasert bedriftsspill, basert på grupper. Spillet trekker på kunnskap fra flere deler av bedriftsøkonomien.

BUS320 Empiriske analyser av finans- og varemarkeder ***Empirical analyses of financial and commodity markets***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: VÅR2006

Medvirkende: Ole Gjølberg, Atle Guttormsen, gjesteforelesere

Startperiode: Augustblokk

Perioder: Augustblokk Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskap i økonometri tilsvarende ECN202

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C1

Eksamen: Term-paper teller 60%, skriftlig avsluttende eksamen teller 40%

Innhold: I kurset vil ulike tema tas opp. Disse vil kunne være forskjellige fra ett år til et annet, bl.a. basert på pågående forskning ved instituttet.

Kurset vil inneholde tre aktiviteter:

1. forelesninger
2. økonometriske øvinger
3. arbeid med term-paper

BUS330 Bedriftsøkonomiske metoder i beslutningsanalyse ***Business Decisions Methods***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Evt. innlevering av øvingsoppgaver og presentasjoner, samt spill

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende kompetanse i finansiering og investering; finansregnskap; kostnadsregnskap; lineær programmering; statistikk/økonometri; mikroøkonomi.

Evaluerings: Avsluttende **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: 36 timer Individuell hjemmeeksamen.

Innhold: Investerings teori. Risikoanalyse. Beslutninger med risiko og usikkerhet.

Beslutningstreanalyse. Korteori. Lagermodeller. Porteføljeforvaltning. Opsjoner og futures. Markov-analyser.

BUS331 Anvendt simulering ***Applied Simulation Modelling***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Kolbjørn Christoffersen / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Vårparallel

Perioder: Vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: STAT100 Statistikk

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Innlevering av oppgaver i løpet av undervisningsperioden.

Innleveringsoppgaver med frister for innlevering bekjentgjøres underveis i undervisningsperioden. Disse innleveringsoppgavene teller 40 % av karakteren. En avsluttende skriftlig prøve teller 60 % av karakteren.

Innhold: Introduksjon til simulering. Statiske modeller. Finansielle modeller og risikoanalyse. Dynamiske simulering. Hendelsesstyrt simulering. Problemløsning ved bruk av simulering. Bruk av simulering i praksis. Dataøvinger med bruk av programmene Excel og Arena.

BUS340 Integrert logistikk ***Supply Chain Management***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Kolbjørn Christoffersen / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: BUS240 Vareproduksjon og logistikk eller andre innføringskurs i logistikk

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Innlevering av oppgaver i løpet av undervisningsperioden.

Innleveringsoppgaver med frister for innlevering bekjentgjøres underveis i undervisningsperioden. Disse innleveringsoppgavene teller 30 % av karakteren. En avsluttende skriftlig prøve teller 70 % av karakteren.

Innhold: Forsyningskjeden og dens strategiske betydning. Leverandørnettverk. Beregning og planlegging av forsyning og etterspørsel. Planlegging av sykluslager og sikkerhetslager. Leverandørvalg. Anleggslokalisering og transport. Prissetting og inntektsstyring. Koordinering og informasjonsteknologi i forsyningskjeder.

BUS370 Næringsutvikling og entreprenørskap II***Economic Development and Entrepreneurship II***

Studiepoeng: 15 **Emneansvarlig/institutt:** Anders Lunnan / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel, Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Ei innleveringsoppgåve. Obligatorisk utferd både i vår- og haustsemestret. Eit sett innleveringsoppgåver. Studentane får individuelle kommentarar på oppgåvene sine. Kvar student skal gjennomføre presentasjon av eit case. Kvar student skal gjennomføre eit kollokvium.

Forutsatte forkunnskaper: ECN 262, BUS 210, AOS 120

Overlapping og studiepoengreduksjon: BUS371 - 5 stp BUS371 - 5 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Avsluttande skriftlig eksamen 3,5 timar (vekt 1/3) Semesteroppgåve (vekt 1/3)

Munnleg eksaminasjon i semesteroppgåve og i utvalde delar av teoripensum (vekt 1/3) .

Innhold:

1. Det teoretiske grunnlaget for næringsutvikling. Aktørar innan næringsutvikling.
2. Næringsutvikling og bygdeutvikling. Bygd og sentralitet.
3. Lokal næringspolitikk og strategiar for tiltaksarbeid. Eigne ressursar, mobilisering, akkvisisjon, nettverk, eksisterande bedrifter
4. Innovasjonssystem, kunnskap og kompetanse, politikk for innovasjon og entreprenørskap, kommersialisering
5. Entrepenørskap og entrepenørskapsprosessen
6. Finansiering av nye selskap, business angles, venturekapital
7. Marknadsplan og forretningsplan
8. Vekstfaser i eit entrepenørielt foretak, entrepenørielt leiarskap
9. Entrepenørskap og omstilling i landbruket
10. Bedriftsbesøk for å konfrontere teorien med praksis.
11. Seminar/kollokvier med gjennomgang av artiklar.
12. Semesteroppgåve med rettleiing i plenum og i grupper.

BUS371 Næringsutvikling og entreprenørskap I ***Economic Development and Entrepreneurship I***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Anders Lunnan / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Ei innleveringsoppgåve. Ei utferd.

Forutsatte forkunnskaper: ECN262, BUS210, AOS120

Overlapping og studiepoengreduksjon: BUS370 - 5 stp BUS370 - 5 stp

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Avsluttende skriftlig eksamen

Innhold:

1. Det teoretiske grunnlaget for næringsutvikling. Aktørar innan næringsutvikling.
2. Næringsutvikling og bygdeutvikling. Bygd og sentralitet.
3. Lokal næringspolitikk og strategiar for tiltaksarbeid. Eigne ressursar, mobilisering, akkvisisjon, nettverk, eksisterande bedrifter (business retention and expansion)
4. Innovasjonssystem, kunnskap og kompetanse, politikk for innovasjon og entreprenørskap, kommersialisering
5. Entreprenørskap og entreprenørskapsprosessen
6. Finansiering av nye selskap, business angles, venturekapital
7. Vekstfaser i eit entreprenørielt foretak
8. Entreprenørskap og omstilling i landbruket
9. Bedriftsbesøk for å konfrontere teorien med praksis.

ECN110 Innføring i samfunnsøkonomi - mikro ***Economics - micro***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Per Halvor Vale / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Medvirkende: Per Gunnar Hanssen

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Skriftlig 3,5 timer

Innhold:

I kurset gjennomgås:

- Konsumentens tilpassing
- Produsentens tilpassing
- Markedet, særlig frikonkurranse og monopol
- Velferdsteori, hva markedet kan - og ikke kan

ECN120 Innføring i samfunnsøkonomi - makro ***Economics - macro***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Per Halvor Vale / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Januarblokk **Perioder:** Januarblokk

Forutsatte forkunnskaper: ECN110.

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: 3.5-timers skriftlig eksamen

Innhold: Del 1: Markedsøkonomisk teori, 2 uker

Del 2: Makroøkonomi, 12 uker

ECN140 Økonomisk historie ***Economic History***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Emnet vil bli undervist av timelærer

Startperiode: Høstparallel

Perioder: Høstparallel

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A2

Eksamen: Avsluttende eksamen teller 60 % Semesteroppgave teller 40 %

Eksamensordning kan bli endret til avsluttende skriftlig eksamen

Innhold: Kjennskap til hovedtrekkene i nyere norsk og internasjonal historie og elementær økonomisk teori. Studentenes egeninnsats består i arbeidet med pensum og en obligatorisk semesteroppgave

ECN150 Innføring i utviklingsøkonomi ***Introduction to Development Economics***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Mette Wik / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Arild Angelsen, Stein Holden

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel i år med partall

Obligatoriske aktiviteter: 5 obligatoriske innleveringsoppgaver.

Forutsatte forkunnskaper: ECN 110 Innføring i samfunnsøkonomi - mikro.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Evalueringen består av to deler: 1. Semesteroppgave i et emne ifra kurs-litteraturen (teller 50 % av karakteren). 2. Skriftlig eksamen (2 timer) (teller 50 % av karakteren). Alle eksamensdeler må være bestått.

Innhold: Hvem er de fattige? Hva er vekst og utvikling? Hvorfor er noen land fattige og andre rike? Klassiske og nyere teorier for vekst og utvikling. Fattigdom og ulikhet.

Befolkningsvekst. Urbanisering og migrasjon fra landsbygda. Utdanning og helse. Landbruk og utvikling på landsbygda. Miljø og utvikling. Globalisering, fattigdom og miljø.

ECN170 Miljø- og ressursøkonomi ***Environmental and Resource Economics***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ståle Navrud / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Arild Vatn, Arild Angelsen, Ole Hofstad

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Frivillige øvingsoppgaver som gjennomgås. Kan bli aktuelt med obligatoriske oppgaver

Forutsatte forkunnskaper: ECN110 eller tilsvarende innføringskurs i samfunnsøkonomi (med vekt på mikroøkonomi)

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN270 - 3 credits ECN270 - 3stp

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Skriftlig eksamen teller 100 % av karakteren

Innhold: Kurset gir en innføring i miljø- og ressursøkonomi (MRØ), som består av fire deler.

- 1) Generell modell for samspillet mellom det økonomiske og det økologiske systemet
- 2) Modeller for optimal ressursbruk:
 - a) Fornybare/Betinget fornybare ressurser
 - b) Tilstandsressurser - vann-, luft- og jordkvalitet (Miljø-økonomi/Forurensningsøkonomi)
 - c) Biologiske ressurser - fisk, skog, viltbestander (Bioøkonomiske modeller)
 - d) Ikke-fornybare ressurser - olje, gass, mineraler
- 3) Praktiske analyseverktøy
 - a) Nytte-kostnadsanalyse (NKA) /Kostnadseffektivitetsanalyse (KEA)/Verdsetting av miljøgoder
 - b) Grønne regnskaper (på nasjonalt nivå - grønt nasjonalregnskap , og bedriftsnivå - den triple bunnlinjen: miljø. økonomi og etikk/samfunnsansvar)
- 4) Virkemidler
 - a) Desentraliserte virkemidler (erstatningsansvar, eiendomsrett, frivillig innsats/avtaler)
 - b) Administrative virkemidler (utslippsstandarder, forbud/påbud)
 - c) Økonomiske virkemidler (miljøavgifter, subsidier, omsettelige utslippstillatelser)

Kriterier for valg av virkemidler

Målsettingen i MRØ er samfunnsøkonomisk optimal miljø- or ressursforvaltning som gir størst mulig velferd i samfunnet. I del 1 gjennomgås det velferdsteoretiske grunnlaget og en enkel, generell modell for sammenhengen mellom det økonomiske og økologiske systemet, og hvordan optimal ressursforvaltning maksimerer samfunnets velferd. Del II viser tilsvarende spesifikke modeller for tilstandsressurser, biologiske ressurser og ikke-fornybare ressurser. Dersom vi ikke nå har det samfunnsøkonomiske optimale nivået av ressursen, kan vi identifisere alternative tiltak som kan nå dette målet. I del 3 gjennomgås analyseverktøy som kan nyttes til å beregne om tiltakene er samfunnsøkonomisk

lønnsomme og dermed kan bringe oss nærmere den optimale mengden av ressursen. Del 4 drøfter hvordan en skal implementere de lønnsomme tiltakene gjennom bruk av virkemidler. Ofte må tiltak og virkemiddel vurderes i sammenheng, og kombinasjoner av virkemiddel kan også vurderes. Virkemidlene sammenlignes ved hjelp av en kriterieliste som inkluderer kostnadseffektivitet, fordelingseffekter (rettferdighet) og hvordan tiltaket kan håndheves.

ECN201 Econometrics II

Økonometri II

Credits: 10 **Staff/institute :** Kyrre Rickertsen / IØR

Language: English

Prerequisites: Mathematics, statistics and microeconomics.

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Credit reduction: The course covers the material in the Norwegian version of the course - ECN200 - which was given for the last time in 2004. The course partly overlaps with ECN202 and STAT200. There is reduction in credits for these courses; ECN200 (10 stp), ECN202 (5 stp), and STAT200 (5 stp). Overlapping og studiepoengreduksjon i forhold til ECN200 (10 stp), ECN202 (5 stp) og STAT200 (5 stp). For ytterligere detaljer se engelsk versjon.

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: The final grade will be based upon a written exam and a term paper. A 3.5 hours written exam will count 50 %. The term paper will count 50 %. Both the written exam and the term paper must receive a passing grade for passing the course. If you fail in one part, you fail the course. The deadline for the term paper will be set at the beginning of the course.

Contents: The lectures in ECN201 cover two and multiple variable regression analysis, OLS, hypothesis testing, violations of OLS assumptions, GLS, dummy independent variables, and the use of the econometric program SHAZAM. In addition, there are problem sets, computer exercises, and a term paper.

Class hours: There are four hours of lectures and/or exercises per week or a total of about 50 hours of structured time. The lectures will take about 60% of the structured time and the exercises about 40% of the structured time.

ECN202 Økonometri I

Econometrics I

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Dadi Kristofersson / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: Matematikk, statistikk og mikroøkonomi: MATH100, STAT100, ECN210

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN200- 5 stp, ECN201- 5 stp, STAT200 - 5 stp ECN200- 5 stp, ECN201- 5 stp, STAT200 - 5 stp

Evalueringsmetode: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C1

Eksamen: Karakteren vil bli satt på grunnlag av skriftlig eksamen og tre oppgaver. 3,5 timers skriftlig eksamen vil telle 60%. Oppgavene vil telle 40%. Kun karakteren fra de to beste oppgavene vil telle. Tidsfrist for innlevering av oppgaver settes ved semesterstart.

Innhold: Forelesningene i ECN202 omhandler regresjon med en eller flere variabler, modell konstruksjon og hypotesetesting. Det blir gitt en innføring i bruk av Excel for estimering økonometriske problemer. Emnet blir videre behandlet i kursene ECN201 (Econometrics) og ECN310 (Market Analysis). Mer avanserte emner blir behandlet i ECN300 (Applied Econometrics).

ECN210 Mikroøkonomi I - Konsument, produsent, marked og velferd ***Microeconomics- Consumers, Producers, Market and Welfare***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Sigurd Rysstad / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: ECN120 Math010

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN212 - 5 credits ECN212 - 5 stp

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Avsluttende Skriftlig prøve (3,5 timer).

Innhold: Del I: Optimering - det matematiske grunnlag for mikroøkonomi

Del II: Konsument-teori

Del III: Produsent-teori

Del IV: Fullkommen konkurranse og monopol

Del V: Velferdsteori

ECN211 Mikroøkonomi II - Institusjoner, spill og markedsvikt ***Microeconomics II - Institutions, Games and Market Failures***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Sigurd Rysstad / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: ECN210

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Skriftlig avsluttende eksamen 3,5 timer

Innhold: 1. innledning - et institusjonell økonomi

2. Spillteori brukt som verktøy i økonomisk analyse

3. Organisasjonsinterne forhold

4. Monopolistisk atferd

5. Naturlig monopol og reguleringsteori

6. Oligopoler

7. Etablering av konkurrenter

8. Perfekt konkurranse, auksjoner mm

9. Risiko, usikkerhet og forsikring

10. Informasjonsvikt

- 11. Eksterne effekter og kollektive goder
- 12. Input-markeder

ECN212 Microeconomics

Mikroøkonomi

Credits: 5 **Staff/institute :** Sigurd Rysstad / IØR

Language: English

Prerequisites: A basic course in calculus

Start term: August block **Terms:** August block

Credit reduction: ECN210 - 5 stp ECN210 - 5 stp

Methods of examination: Final Written exam **Grading:** A-F

Examination aids: Simple calculator, no other examination aids

Examination: Final exam: Written exam the last week of the course (100%)

Contents: Theory of the consumer, Theory of the producer, Market structures and Welfare theory

Class hours: Week 33, 34 and 35: 4 hours of lectures and exercises per day

ECN213 Industri- og markedsstruktur

Industrial Organization

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Olvar Bergland / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Startperiode: Januarblokk **Perioder:** Januarblokk

Obligatoriske aktiviteter: Øvingsoppgåver som må godkjennast og kollokvier.

Forutsatte forkunnskaper: Mikroøkonomi (ECN 212 eller ECN210).

Evaluerings: Avsluttende Muntlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Muntleg eksamen: Øvingsoppgåver og deltaking i gruppearbeid og diskusjon vert nytta for formativ evaluering.

Innhold: Emne: Konkurrans og marknadsmakt. Monopol, dominerande foretak og produktkvalitet. Prisdiskriminering. Oligopol og kartell. Marknadsmakt og strategisk adferd. Naturleg monopol og regulering. Kurset legg vekt på bruk av spelteori og strategisk adferd for å forstå ikkje-pris konkurranse i marknader.

ECN220 Samfunnsøkonomi II

Economics II

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Per Halvor Vale / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: ECN120 eller et tilsvarende kurs.

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Skriftlig eksamen

Innhold: Komplettering av økonomiske markeder, derfor vies valutamarkedet og arbeidsmarkedet relativ stor plass.

Ulike økonomiske modeller:

- IS-LM modellen
- IS-LM-BP modellen
- AD-AS modellen
- Solows vekst modell
- Endogen vekstteori

ECN230 International Economics

Internasjonal økonomi

Credits: 5 **Staff/institute :** Roberto J. Garcia / IØR

Language: English

Prerequisites: Basic knowledge in macro- and microeconomics ECN120, ECN220 and ECN210

Mandatory activities: Home work consisting of problem sets

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Methods of examination: Final Written exam **Grading:** A-F

Examination aids: Simple calculator, no other examination aids

Examination: 3 hrs written exam

Contents: This course is designed to bridge international economic theory and applied agricultural economics, providing a review of issues in development, policy, trade, and welfare.

Class hours: 4 hours per week

ECN240 Økonomisk idèhistorie

History of Economic Thought

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ole Gjølberg / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Kurset vil bli gitt av timelærer

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel i år med oddetall

Obligatoriske aktiviteter: Obligatorisk semesteroppgave kan være aktuelt

Forutsatte forkunnskaper: Det forutsettes at studentene har grunnleggende innsikt (innføringsnivå) i økonomi

Evaluerings: Avsluttende Muntlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A2

Eksamen:

Innhold: I tillegg til forelesningene vil studentene arbeide med en semesteroppgave. Det tilbys veiledning til dette arbeidet for den som er interessert.

ECN241 Anvendt økonomisk historie***Applied Economic History***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt** :Ole Gjølberg / IØR**Språk:** Norsk**Emnet tilbys første gang:**HØST 2005**Medvirkende:**Emnet vil bli gitt av timelærer**Startperiode:** Høstparallel **Perioder:**Høstparallel I år med partall**Evaluerings:**Avsluttende **Karakterregel:**A-F**Beskrivelse av eksamen:**Semesteroppgave: 100 %.**Innhold:** Norsk primærnæringshistorie de siste tusen år.**Undervisningstid:**Oversikt over samlinger gis ved semesterstart.**ECN251 Development Economics - Micro*****Utviklingsøkonomi - mikro***

Credits: 5 **Staff/institute** :Mette Wik / IØR**Language:** English**Prerequisites:** ECN212 Microeconomics or ECN210 Microeconomics I.**Mandatory activities:** Mandatory assignments.**Start term:** Spring parallel **Terms:** Spring parallel**Methods of examination:**Continuous assessment **Grading:** A-F**Examination:**A 24 hours take-home exam counts for 100 percent of the final grade.**Contents:**The course is divided into two parts. In the first we study the economics of farm households. We especially emphasise the difference between farm-household economics and conventional economics of the firm. In the second part we study rural organisations (institutions), including market and non-market institutions.**Class hours:**Four hours of lectures and exercises per week. A more thorough lecture plan will be handed out at the beginning of the semester.**ECN260 Landbrukspolitikk*****Agricultural Policy***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:**Normann Aanesland / IØR**Språk:**Norsk**Startperiode:**Høstparallel **Perioder:**Høstparallel**Forutsatte forkunnskaper:** Grunnleggende kunnskaper i mikroøkonomi, ECN210**Evaluerings:**Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:**A-F**Hjelpemiddelkode:** A2**Eksamen:** Avsluttende skriftlig eksamen**Innhold:**Emnet er bygd opp av flere temadeler:

Historisk utvikling

Teorideler

Aktuelle landbrukspolitiske problemstillinger som f.eks.:

Landbrukspolitiske mål, virkemidler og institusjoner

Virkningen av EØS, EU og WTO for norsk landbruk.

ECN262 Nærings- og distriktspolitikk ***Industrial and Regional Policy***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Sigurd Rysstad / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: VÅR2005

Startperiode: Januarblokk **Perioder:** Januarblokk

Forutsatte forkunnskaper: ECN110 og ECN120

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: 3-timers skriftlig eksamen

Innhold:

- (i) Regionale utviklingstrekk
- (ii) Regionaløkonomiske modeller
- (iii) Nærings- og konkurransepolitikk
- (iv) Regional- og distriktspolitiske virkemidler i Norge og EU

ECN270 Resource and Environmental Economics ***Resource and Environmental Economics***

Credits: 10 **Staff/institute :** Eric Nævdal / IØR

Language: English

Prerequisites: Microeconomics at the level of ECN212 or ECN210/211

Participants: Arild Vatn , Arild Angelsen , Ståle Navrud

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Credit reduction: ECN170, ECN273 and EDS240 reduced respectively with 3, 2 and 3 points ECN170: 3 stp, ECN273: 2 stp, EDS240: 3 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Five exercises: 30 % Final written exam, 3 hours: 70 %

Contents: Lectures and exercises will address the following issues: Welfare theory, economy - ecology interactions, sustainable development, cost-benefit analysis, optimal management of renewable and non-renewable resources, pollution, biodiversity conservation, land degradation and deforestation, valuation of environmental resources and accounting for the environment, international environmental agreements, institutional theory in environment and natural resource management. The course will emphasise issues, cases and perspectives of particular relevance to developing countries.

Class hours: 4 hours per week lectures, plus up to 2 hours per week seminars and exercise review

ECN271 Prosjektanalyse og verdsetting av miljøgoder ***Project Evaluation and Environmental Valuation***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Ståle Navrud / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Medvirkende: Arild Vatn

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: ECN170 (eller ECN270), ECN210 og ECN202 (eller ECN201); eller tilsvarende innføringskurs i miljø-og ressursøkonomi, økonometri og mikroøkonomi.

Evaluerings: Avsluttende **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: Karakteren på semesteroppgaven teller 100 % av karakteren Semesteroppgave som utarbeides av grupper på 2-4 studenter. I semesteroppgaven skal studentene anvende innlært teori og metode på et selvvalgt case, dvs. en økonomisk analyse av et prosjekt med miljøeffekter. I semesteroppgaven må studentene også bruke pensum for å besvare teoretiske spørsmål fra en sjekkliste som dekker pensum for kurset..

Innhold: Kurset gir en oversikt over teori og metoder for prosjektanalyse, med vekt på nytte-kostnadsanalyse (NKA), samt teori og metode for verdsetting av miljøgoder; inklusive skadefunksjonsmetoden, metoder for verdsetting av miljø- og helseeffekter samt overføring av nytte-estimer ("benefit transfer"). Anvendelser innen støy og andre effekter fra veiprosjekter, luft- og vannforurensning, landskapsestetikk (f.eks. kulturlandskapet), biodiversitet, rekreasjon, vannkraftutbygging, oljesøl, og helseeffekter av luftforurensning. Verdsetting av miljøeffekter i u-land. Lovgrunnlag og retningslinjer for NKA i Norge, EU, USA og u-land, samt NKAs velferdsteoretiske basis og verdigrunnlag/forutsetninger gjennomgås. NKAs åtte steg gjennomgås med spesiell vekt på håndtering av risiko/usikkerhet, fordelingseffekter, og verdsetting av miljøgoder og håndtering av ikke-verdsatte effekter. Teori, metode og case for Multicriteria-analyse, som alternativ til NKA, gjennomgås også.

ECN273 Ressursøkonomi - institusjonell økonomi

Resource Economics - Institutional Economics

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Arild Vatn / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende innføring i mikroøkonomi og ressursøkonomi, ECN170 og ECN210

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Individuelle innleveringer: 50 %. Gruppeoppgave: 50 %. Individuelle innleveringer i løpet av kurset samt gruppeoppgave levert ved kursslutt.

Innhold: Kurset dekker følgende emner: Hva er institusjoner? Ulike posisjoner innen institusjonell teori. Institusjoner og adferd. Rasjonalitet. Preferanser og referansedannelse. Institusjonell endring. Institusjoner og effektivitet. Ressursregimer, rettigheter og ressursbruk. Verdsetting av miljøgoder i et institusjonelt perspektiv. Analyse av konkrete forvaltningsområder/virkemiddelbruk. Konflikthandtering

ECN280 Energiøkonomi

Energy Economics

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Torstein Bye / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: Mikroøkonomi

Evalueringsform: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: B1

Eksamen: Skriftlig eksamen - 3,5 timer 100 %

Innhold:

- 1) Introduksjonsforelesning med overblikk over energimarkeder
- 2) Vanndisponering i et hydrobasert kraftsystem - fra enkle systemer til kompliserte systemer - med hovedvekt
 1. på teori og prising gjennom ulike former for skranker i systemet
- 3) Fra frikonkurranse til markedsrett i energimarkeder
- 4) Skattlegging av energimarkeder med fokus på grunnrenteproblematikk og miljøproblemer
- 5) Grønne mekanismer i energimarkedene
- 6) Spesielle problemstillinger knyttet til gass og gass transport
- 7) Spesielle problemstillinger knyttet til oljemarkedene

ECN300 Applied Econometrics

Anvendt økonometri

Credits: 10 **Staff/institute :** Olvar Bergland / IØR

Language: English

Prerequisites: Econometrics (ECN201) (or regression analysis), intermediate microeconomics, statistics and calculus.

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Final written exam (3 hours) 60% and homeworks (40%).

Contents: The emphasis is on modern econometric techniques applied to survey data (both cross-sectional and panel data). The following topics will be covered: linear regression models with stochastic and endogenous regressors; panel data models with unobserved heterogeneity; and limited dependent variable models (logit/probit, interval regressions, censoring and truncation).

Class hours: 6 hours of class-room lectures, pc-laboratory exercises and group discussions weekly. (The composition varies during the term.)

ECN310 Market Analysis

Markedsanalyse

Credits: 15 **Staff/institute :** Kyrre Rickertsen / IØR

Language: English

Prerequisites: Econometrics on the level of ECN200/ECN201, statistics, mathematics, and microeconomics.

Mandatory activities: Eight problem sets must be graded as satisfactory before the exam.

Participants: Dadi Kristofersson

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: The final grades will be set on basis of a written exam and a term paper. A 3.5 hours written exam will count 50 % and the term paper will count 50 %. Both the written exam and the term paper must receive a passing grade for passing the course. If you fail in one part, you fail in the course. The deadline for the term paper will be set at the beginning of the course.

Contents: The course covers the material in Gujarati's textbook that was not covered in ECN201 (or ECN200) and the duality theory that was not covered in the intermediate courses in microeconomics. The lectures in ECN310 cover: constrained and unconstrained optimization, the theory of the consumer, the theory of the firm, simultaneous-equation models and methods, qualitative response regression models, dynamic econometric models, time series econometrics, and applied market analysis.

Class hours: There are eight hours of lectures and exercises per week. On average six hours will be lectures and two hours will be exercises.

ECN320 Samfunnsøkonomi III

Economics III

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Per Halvor Vale / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Juniblokk **Perioder:** Juniblokk

Forutsatte forkunnskaper: Et mellomkurs i makroøkonomi, f.eks. ECN220

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Skriftlig, 3,5 timer

Innhold: Økonomiske skoler; klassikerne, keynesianerne osv

Ulike markeder; vare- og tjenestemarkedet, arbeidsmarkedet, finansmarkedet og valutamarkedet:

Styringsbehov og styringsproblematikk

Finanspolitikk; muligheter og begrensninger

Pengepolitikk; Inflasjonsmål og inflasjonsstyring

Likevektsteorier

ECN330 Commodities and International Economics

Internasjonal økonomi og handel

Credits: 15 **Staff/institute :** Roberto J. Garcia / IØR

Language: English

Prerequisites: Microeconomics, International economics, Econometrics
ECN211/ECN212, ECN230, ECN200/ECN201

Mandatory activities: Six exercises

Start term: August block **Terms:** August block Autumn parallel

Credit reduction: ECN331: 5 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Mid-term written exam, 30 % Final written exam, 3,5 hours, 40 % Oral exam, 30 %

Contents: The course is designed with two objectives: to complete the student's understanding of the basic economics of trade through a formal treatment of the macro economy and its relation to exchange rates, exchange regimes and policy; and to provide a practical understanding of economic integration and the importance of the multilateral trading system (the WTO in particular) as a platform to address issues or voice concerns related to trade in goods and services (with special emphasis on the Agreements on Agriculture, Sanitary and Phytosanitary measures, Technical Barriers to Trade). Finally, trade policy and agricultural programs in selected importing and exporting countries are discussed in terms of their compliance with WTO Agreements.

Class hours: August block: 15-20 lecture/class hours **Autumn parallel:** 6 hours per week; 40 hours total

ECN331 International Economics and Finance ***Internasjonal økonomi og finans***

Credits: 5 **Staff/institute :** Roberto J. Garcia / IØR

Language: English

Prerequisites: ECN230

Mandatory activities: Exercises

Start term: August block **Terms:** August block

Credit reduction: ECN330: 5 stp ECN330: 5 stp

Methods of examination: Final Written exam **Grading:** A-F

Examination aids: Simple calculator, no other examination aids

Examination: Written exam, 3,5 hours

Contents: - Balance of payment and economic policy - Markets for foreign exchange - Capital markets - International economic policy - Growth and development

Class hours:

ECN350 Development and Environment Economics ***Utviklings- og miljøøkonomi***

Credits: 15 **Staff/institute :** Stein Terje Holden / IØR

Language: English

Prerequisites: Basic knowledge in economic theory (micro economics, macro economics, development economics, resource economics, econometrics, operations research ECN200/201, ECN230, ECN251, ECN352, ECN270)

Mandatory activities: Compulsory exercises Group work/presentations

Participants: Arild Angelsen

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Credit reduction: ECN450 15 credits ECN450 15 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Written exam (3.5 hours) 50 %. Oral exam 50 %. The students have a number of compulsory computer exercises to submit individually (80 % has to be submitted and accepted in order to be able to take the exams) Participation in group exercises/presentations is compulsory.

Contents: Quantitative Development Policy Analysis: - Economic model building - Production analysis and natural resources - Demand analysis - Household models -

Economy-wide models - Supply response - Econometric estimation with limited dependent variables Economics of rural organization - New Institutional Economics and development - Theories of collective action - Market failures and externalities - Food security and price stabilization - Policies for poverty reduction Environment and development - Market imperfections and the environment - Poverty and land degradation - Population, agriculture and deforestation

Class hours: Lectures: 4-6 hours per week Exercises: 2-4 hours per week Total: 8 hours per week (lectures and exercises)

ECN351 Research in Development Economics

Forskningsmetoder i utviklingsøkonomi

Credits: 5 **Staff/institute :** Arild Angelsen / IØR

Language: English

Prerequisites: ECN212 Microeconomics or ECN211 Microeconomics II and ECN220 Economics II, ECN 200 Økonometri or ECN 201 Econometrics

Mandatory activities: Students must participate in exercises in class and pass mandatory assignments in order to pass the course.

Participants: Arild Angelsen, Stein Holden

Start term: January block **Terms:** January block Spring parallel

Credit reduction: It is not possible to earn points for both ECN 351 and previous ECN 250, as these courses overlap considerably. ECN250: 5 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: The term paper (research proposal) is due late March, and will count for 100 percent of the final grade.

Contents: The course will cover the following topics: - How to find good researchable research questions; - How to write a thesis and research proposal; - General writing rules; - Field research methods; - Social surveyes, including sampling, surveys and analysis; - Impact studies; and - Introduction to the STATA statistical package.

Class hours: Two hours of lectures plus two hours of exercises per day for two weeks during the January block. One workshop to present the first draft of research proposals in March.

ECN352 Development Economics - Macro

Utviklingsøkonomi - Makro

Credits: 10 **Staff/institute :** Arild Angelsen / IØR

Language: English

First time the course is offered: SPRING

Prerequisites: Basic micro- and macro-economic theory, e.g., ECN 120, and preferably also ECN 210 and ECN 220.

Start term: Spring parallel **Terms:** Spring parallel

Credit reduction: ECN252: 10 stp ECN252: 10 stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: The final grade will be based on: (i) two individual assignments (10 % each) (ii) an individual class presentation (10 %), (iii) a group work (10 %) (iv) a final, written exam (3 hours) (60 %)

Contents: The theme of the course covers a very wide area. In order to concentrate on a few topics and theories, and to avoid overlap with other courses, the course will have two main parts. The first (and largest) part deals with economic growth and development ? the long-term perspective, and the second one with macroeconomics theories of economic stabilization and management - the short/medium-term perspective. A significant share will be spent to discuss economic growth and macroeconomic policies in relation to environmental and poverty/distributional issues. Key topics of the course include:

I. Economic growth (the long term perspective)

- Historical overview; growth vs. development
- Old Growth theories (Harrod Domar and Solow)
- New growth theories (endogenous growth)
- Economic growth and institutions
- The growth record: Asia vs. Africa
- Growth, inequality and poverty
- Growth, poverty and development aid
- Poverty reduction strategies and economic policies
- Growth and the environment
- Growth and agriculture
- Growth and population

II. Macroeconomic management (the short-medium term perspective)

- Closed economy models (ISLM, ADAS)
- Open economy models (Mundell Fleming)
- Current stabilization and structural problems (e.g., financial crisis)

Class hours: The course will have 6 class hours per week, of which approx. 4 hours will be used for lecturing and approx. 2 hours for other activities.

ECN360 Landbrukspolitikk og ressursforvaltning ***Agricultural Policy and Resource Management***

Studiepoeng: 15 **Emneansvarlig/institutt:** Normann Aanesland / IØR

Språk: Norsk

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Presentasjon av temaoppgavene

Forutsatte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskaper i mikroøkonomi og kurs i landbrukspolitikk, ECN210 og ECN260

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Temaoppgave 50 % Muntlig eksamen 50 %

Innhold: Det landbrukspolitiske styringssystemet, miljø- og ressursforvaltningen i Norge, ressursallokering - Norsk jordbruk i global sammenheng, inntektsoverføring (OECD beregninger m.v., internasjonal handel og avtaler (GATT), WTO.

Skogpolitikk, Velferdsteori, Public Choice teori, institusjonell økonomi og entreprenørteori, (Asymmetrisk informasjon, transaksjonskostnader, rent seeking og principal agentteori) Markedsøkonomi, markedsformer og privat eiendomsrett til naturressursene, grunnrente - Coase teorem - almenningens tragedie - eksterne effekter, markedsfeil/styringsfeil. Det jordbrukspolitiske systemet. Systemer for ressursforvaltning: Rovdyr, elg, småvilt. Allemannsretten. Arealforvaltning på kommune- og fylkesnivå.

Marked for landbrukseiendommer. De enkelte tema kan variere noe fra år til år.

ECN370 Miljø- og ressursøkonomi (emnesamling for ECN371 og ECN372)

Environmental and Resource Economics

Studiepoeng: 20 **Emneansvarlig/institutt:** Arild Vatn / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: Arild Vatn, Ståle Navrud, Olvar Bergland og Eirik Romstad

Startperiode: Vårparallel

Perioder: Høstparallel Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Se ECN371 og ECN372

Forutsatte forkunnskaper: Ressursøkonomikurs tilsvarende ECN271 og ECN273. Se ellers ECN371 og ECN372

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN371: 10stp, ECN372: 10 stp ECN371: 10stp, ECN372: 10 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: ECN371: 50 % og ECN 372: 50 % Se ECN371 og ECN372

Innhold: ECN370 består av ECN371 som er teoridel og kan tas separat og ECN372 er oppgavedel hvor ECN371 er obligatorisk krav

ECN371 Miljø-økonomi

Environmental Economics

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Arild Vatn / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Medvirkende: Eirik Romstad og Arild Vatn

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Obligatoriske aktiviteter: Seminarer med presentasjon

Forutsatte forkunnskaper: Ressursøkonomikurs på mellomnivå, ECN270, ECN271 og ECN273

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN370: 10 stp ECN370: 10 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Gruppeoppgave samt skriftlig eksamen. Oppgave: 50 %. Skriftlig eksamen: 50 %. For å bestå kurset må både gruppeoppgave og skriftlig eksamen bestås

Innhold: Kurset er delt i tre deler. A) Gjennomgang av teori vedrørende systemanalyse, ressursallokeringsmekanismer, risiko, kontroll, informasjon ulike adferdsforutsetninger, preferanseendringer, transaksjonskostnader, risiko, effekter av ulike typer virkemidler mhp forskjellige miljøproblemer og ulike adferdsforutsetninger. B) Studie av konkrete miljøøkonomiske problemstillinger - anvendelse av teoriene. C) Utarbeidelse av prosjektoppgave. Del B vil dekke emner som klimaregulering, forurensninger fra landbruk og industri, forvaltning av fellesgoder (dvs. landskapsgoder, biodiversitet etc.). Under del C vil studentene kunne velge blant en enda videre gruppe av temaer. Disse er tilpasset forhold også i utviklingsland.

ECN372 Miljø- og ressursøkonomi ***Environment and Resource Economics***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Arild Vatn / IØR

Språk: Norsk

Medvirkende: A. Vatn, S. Navrud, O. Bergland, E. Romstad

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Seminarer med presentasjon

Forutsatte forkunnskaper: ECN371 er obligatorisk for å følge kurset

Overlapping og studiepoengreduksjon: ECN370: 10 stp ECN370: 10 stp

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Gruppeoppgave samt muntlig eksamen

Innhold: ECN372 er oppgavedelen av ECN370 og kan ikke tas separat uten å ha tatt ECN371. Kurset er delt i to deler: A) En teoridel fokusert mot integrasjon av tidligere kunnskaper samt utarbeidelse av beslutningsunderlag. B) En praktisk del der integrasjon skjer gjennom utarbeidelse av en prosjektoppgave. Sentrale emner under A) vil være: Beslutningsregler for komplekse systemer, bærekraftig ressursforvaltning, samspill mellom økologiske og økonomiske prosesser, verdiartikulerende institusjoner, utarbeidelse av beslutningsunderlag. Konflikthandtering og økonomens rolle i beslutningsprosessen. Når det gjelder tema for del B) vil disse variere fra år til år. Følgende temaer har vært fokusert: Miljø og energi, rovvilt/biodiversitet, miljøaspekter ved moderne landbruksproduksjon, miljø og klima, miljø og samferdsel, marine miljøproblemer/kystsoneforvaltning.

ECN373 Miljøregnskap og miljøledelse ***Environmental Accounting and Management***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Ståle Navrud / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Medvirkende: Carl Brønn

Startperiode: Vårparallel **Perioder:** Vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: ECN170 eller ECN270, eller tilsvarende innføringskurs i miljø- og ressursøkonomi

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: Semesteroppgaven teller 100 % av karakteren.

Innhold: Kurset består av tre hoveddeler:

i) Miljøregnskap

Kurset åpner med en modell over miljøkrav som stilles til private og offentlige virksomheter og alternative strategier de kan følge for å oppfylle disse miljøkravene fra ulike interessegrupper (stakeholders). Deretter gjennomgås grunnleggende begrep som bærekraftig utvikling, økologisk effektivitet (ecological efficiency), øko-effektivitet (eco-efficiency), og de tre bunnlinjer: økonomi, miljø og samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility - CSR). Samfunnsansvar innebærer at eksisterende og ny virksomhet tar hensyn til lokalbefolkningens rettigheter og behov, og at arbeidstakere jobber under helse-

, miljø og sikkerhetsmessig forsvarlige forhold. Deretter beskrives, kritiseres og eksemplifiseres ulike metoder for miljøregnskap, livsløpsanalyser (Life Cycle Assessments - LCA), miljøvaredeklarasjoner, samt miljømerkings- og miljøsertifiseringssystemer.

ii) Miljøledelse

Miljøledelse for bærekraftlig utvikling av offentlig og privat virksomhet er en dynamisk og kompleks organisasjonsmessig utfordring som krever tilpassning og nytenkning. Derfor må ledelsesmetoder for å arbeide med miljøsaker være følsomme for sosiale så vel som tekniske virkninger dette har for organisasjonen. Systemtenking er et analytisk rammeverk for å forstå komplekse organisasjonsmessige strukturer som systemer. Kurset gir således en innføring i systemtenkningsmetoden og viser hvordan den kan anvendes på en organisasjon ved hjelp av Balance Score Card (BSC) metoden.

iii) Bærekraftig utvikling for privat og offentlig virksomhet

Kurset søker å vise hvordan kunnskap i miljøregnskap, systemtenkning, Balanced Scorecard (BSC)-metoden, og Corporate Social Responsibility (CSR) kan utnyttes som ledelsesverktøy for miljøvennlige og bærekraftige offentlige og private virksomheter.

ECN374 Natural Resource Economics

Naturressursøkonomi

Credits: 10 **Staff/institute :**Olvar Bergland / IØR

Language: English

First time the course is offered: AUTUMN

Prerequisites: Intermediate microeconomics; finance and investment theory; statistics; resource economics; and environmental valuation.

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Credit reduction: ECN272: 10 stpECN272: 10 stp

Methods of examination:Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination:The mandatory homeworks during the term count 30 % and the final oral exam counts 70 % toward the course grade.

Contents:The following themes will be covered: Natural resources as capital; economic rent; allocation of resources over time; cost-benefit analysis; uncertainty; option value; allocation of land; allocation of renewable resources; allocation of non-renewable resources; extraction and exploration; price uncertainty; biological uncertainty; irreversibility;economic growth and sustainable development.

Class hours:4 hours of class-room lectures and group discussions weekly.

ECN380 Energiøkonomi II

Energy Economics II

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:**Olvar Bergland / IØR

Språk:Engelsk ved behov

Medvirkende: Torstein Bye, Ole Gjølberg

Startperiode:Høstparallel **Perioder:**Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Deltaking i kollokvier.

Forutsatte forkunnskaper: BUS220, BUS230, BUS330, ECN201/ECN202, ECN213, ECN271, ECN280.

Evaluerings:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Semesteroppgava tel 50 % og muntleg eksamen 50 %. Evaluering av semesteroppgava undervegs med tilbakemelding. Sluttevaluering av semesteroppgave og muntleg

Innhold: Emnet tek opp sentrale problemstillingar kring risikostyring, marknadsregulering, samfunnsøkonomisk analyse av energiprojekt, og makroøkonomiske analyser av energisektoren.

ECN450 Development Economics: Methods and Policy Analysis***Utviklingsøkonomi: Metoder og analyse***

Credits: 20 **Staff/institute :** Stein Terje Holden / IØR

Language: English

Prerequisites: MSc in economics or agricultural economics

Mandatory activities: Exercises, group work, presentations.

Participants: Arild Angelsen

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel January block

Credit reduction: ECN350 - 15 credits ECN350 - 15stp

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: Written exam: 1/3 Oral exam: 1/3 Paper: 1/3 Written exam jointly with ECN350

Contents: Teaching is combined with ECN350 Quantitative Development Policy Analysis: - Economic model building - Production analysis and natural resources - Demand analysis - Household models - Economy-wide models - Supply response - Econometric estimation with limited dependent variables Economics of rural organization - New Institutional Economics and development - Theories of collective action - Market failures and externalities - Food security and price stabilization - Policies for poverty reduction Environment and development - Market imperfections and the environment - Poverty and land degradation - Population, agriculture and deforestation.

Class hours: Lectures: 4-6 hours per week Exercises: 2-4 hours per week

ECN451 Institutions, Property Rights and Development***Institusjoner, eiendomsretter og utvikling***

Credits: 10 **Staff/institute :** Arild Angelsen / IØR

Language: English

The course is offered: Other - The course is given in years with even number, given sufficient interest.

Prerequisites: Intermediate knowledge of microeconomic theory, including basic game theory and farm household models.

Mandatory activities: Class presentation.

Start term: Spring parallel **Terms:** August block Autumn parallel Spring parallel

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** Pass/Fail

Examination: Term paper (100 %). The students have to write a scientific paper (7-9000 words), preferably in relation to their PhD theses.

Contents: The course is, firstly, about institutional change: how does institutions emerge and change? The focus is on one particular set of institution, namely property rights, and more specifically property rights which govern the use of natural resources in developing countries. Secondly, the course looks into how property rights affect decisions about input use, investments, and use/management of natural resources. The course consists of six parts:

1. Introduction: Historical overview of the field, definitions of institutions, and the role of institutions in economic development.
2. Theories on the evolution of property rights.
3. Case studies of the evolution of individualised property rights, land reforms and the impact on resource management. Research methods.
4. A game theoretic approach approach to collective action and common property resource management (CPRM).
5. Applications and cases of CPRM. Research methods. 6. Presentation and discussion of term paper ideas.

Class hours: Six hours per week, divided between lecturing and student presentations. The classes will last for 5-6 weeks, the rest of the time is for self-study and writing of term paper. The course will be given during the spring semester, but the timing will be agreed on by students based on their preferences.

ECN453 Topics in Development Economics

Emner i utviklingsøkonomi

Credits: 10 **Staff/institute :** Stein Terje Holden / IØR

Language: English

First time the course is offered: SPRING

The course is offered: By assignment

Participants: Arild Angelsen

Start term: Spring parallel **Terms:** Spring parallel

Methods of examination: Continuous assessment **Grading:** A-F

Examination: The exam consists of a take home exam/term paper.

Contents:

1. To get deeper insights into key areas of development economics.
2. To be able to actively use the theories and methodologies in own research.

Class hours: 2 hours of lecturing per week

INN200 Grunnleggende regnskapsforståelse og bedriftsøkonomisk analyse

Financial Accounting and Business Economics

Studiepoeng: 15 **Emneansvarlig/institutt:** Svein Kolstad Hansen / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen og diverse gjesteforelesere.

Startperiode: Augustblokk **Perioder:** Augustblokk Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse i seminarer og workshops.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: C2

Eksamen: Den langsgående vurderingen vil bli avsluttet med en muntlig eksamen med utgangspunkt i de arbeider som inngår i den mappen studentene har arbeidet med gjennom semesteret.

Innhold: Grunnleggende regnskapsforståelse og regnskapsanalyse; Grunnleggende kostnads- og inntektsteori; Ulike kalkulasjonsprinsipper og metoder; Likviditetsstyring, lønnsomhetskalkyler og relevante bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer; Driftsregnskap inkludert analyser, oppfølging og kontroll; Budsjetteringsprosessen.

INN210 Prosjektanalyse***Project Analysis***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Atle G. Guttormsen / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse i seminarer og workshops.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Den langsgående eksamen vil bli avsluttet med en muntlig eksamen med utgangspunkt i den mappen studentene har arbeidet med i løpet av semesteret.

Innhold: Elementær finansmatematikk. Nåverdimetoden. Risiko og avkastning. Grunnleggende porteføljeteori. Kapitalverdimodellen. Kapitalbudsjettering. Prosjektanalyse. Kapitalkostnader. Etske problemstillinger i finans.

INN220 Markedsføringsledelse***Marketing***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Even Lanseng / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: VÅR2006

Medvirkende: Tor Wanebo.

Startperiode: Januarblokk

Perioder: Januarblokk

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse i seminarer og workshops.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Den langsgående eksamen vil bli avsluttet med en muntlig eksamen med utgangspunkt i den mappen studentene har arbeidet med i løpet av semesteret.

Innhold: Begreper og prinsipper; Markedsplanlegging; Forbrukeratferd; Produktet og merket; Markedssegmentering; Markedskommunikasjon; Tjenestemarkedsføring og kvalitet; Produktutvikling; Pris; Distribusjon.

INN230 Organisasjon og ledelse

Management

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Gro Ladegård / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST

Forutsatte forkunnskaper:

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse i seminarer og workshops.

Startperiode: Augustblokk **Perioder:** Augustblokk

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Beskrivelse av eksamen: Den langsgående eksamen vil bli avsluttet med en muntlig eksamen med utgangspunkt i den mappen studentene har arbeidet med i løpet av semesteret.

Innhold: Hva er en organisasjon; Individ og organisasjon; Oppgaver, teknologi, mål og effektivitet i organisasjoner; Organisasjonen og omgivelsene; Læring i organisasjoner; Endring av organisasjoner; Organisasjonskultur; Lederrollen i organisasjonen.

Undervisningstid: Arbeidet med emnet vil foregå i seminarer og workshops. Dette vil organiseres i samarbeid med studentene. Det vil bli lagt stor vekt på oppgaveløsning og presentasjon av disse løsningene i studentgruppa. Det vil bli lite ordinære forelesninger, men studentene skal følge enkelte av forelesningene i kurset AOS130 Innføring i organisasjonsteori.

INN300 Entreprenørskap og innovasjon

Entrepreneurship and innovation

Studiepoeng: 20 **Emneansvarlig/institutt:** Anders Lunnan / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Medvirkende: Anders Lunnan, Carl Brønn med flere.

Startperiode: Høstparallel **Perioder:** Høstparallel

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse i seminarer og workshops.

Evaluerings: Langsgående **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Den langsgående eksamen vil bli avsluttet med en muntlig eksamen med utgangspunkt i den mappen studentene har arbeidet med i løpet av semesteret.

Innhold: 1. Entreprenørskap og innovasjon i praksis - bedriftsbesøk og besøk ved relevante forskningsmiljøer ved UMB. 2. Studentorganiserte aktiviteter 3. Følge et prosjekt eller en bedriftsetablering over en lengre periode 4. Seminarer over utvalgte temaer innen entreprenørskap og innovasjon 5. Samfunnsvitenskapelig metode som bakgrunn for utarbeidelse av plan for masteroppgave.

INN320 Entreprenørskap i internasjonalt perspektiv

International entrepreneurship

Studiepoeng: 25 **Emneansvarlig/institutt:** Anders Lunnan / IØR

Språk: Engelsk ved behov

Emnet tilbys første gang: VÅR2006

Medvirkende: Svein Kolstad Hansen, lærere fra Gründerskolen, utenlandske lærere under utenlandsoppholdet

Startperiode:Januarblokk **Perioder:**Januarblokk Vårparallell

Obligatoriske aktiviteter: Deltagelse på arrangementene i kurset.

Evaluerings:Langsgående **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Muntlig eksamen med utgangspunkt i arbeider som inngår i den mappen studentene har arbeidet med i løpet av våren.

Innhold:

1. Innovasjonsprosesser og bedriftsetablering - fra kunnskap og forskning til næringsvirksomhet.
2. Utarbeidelse av en komplett forretningsplan
3. Entreprenørskap i praksis - opphold i en utenlandsk oppstartsbedrift
4. Entreprenørskapsteori - undervisning ved et utenlandsk universitet i samarbeid med Gründerskolen
5. Oppsummering, avslutningsseminar i Norge.

I 2006 vil utenlandsoppholdet finne sted i Singapore. Oppholdet vil bli arrangert av Gründerskolen. Studentene vil arbeide i team sammen med studenter fra masterstudiet ved Universitetet i Oslo.

PHI100 Examen philosophicum

Examen Philosophicum

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Frode Kjosavik / IØR

Språk:Norsk

Medvirkende: Terje Kvilhaug

Startperiode:Januarblokk **Perioder:**Høstparallell Januarblokk Juniblokk

Obligatoriske aktiviteter: Ordinær ordning: ingen obligatoriske aktiviteter. Ordning med seminar: obligatorisk tilstedeværelse på seminarer. Tre gangers fravær, uansett grunn, betyr at studenten har sluttet, og automatisk overføres til ordinær ordning. I blokkperioden kreves i tillegg minst 70% tilstedeværelse på forelesninger.

Evaluerings:Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:**A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Ordning med ordinær eksamen: 3,5 timers skriftlig eksamen. Seminarordning: ingen avsluttende eksamen, men mappeevaluering.

Innhold:Ordning med ordinær eksamen og ordning med seminar: Emnet består av to deler - Del I: Vitenskaps og filosofihistoriske emner og Del II: Etikk og vitenskapsfilosofi. Studiet begynner med gjennomgangen av del I, som i neste omgang danner et grunnlag for en rekke temaer i del II. I Del I behandles for det første vesentlige trekk ved den vitenskapelige utvikling fra oldtiden og opp til vår egen tid med spesiell vekt på naturvitenskapene, for det andre filosofiske sider ved denne utviklingen, og for det tredje en rekke sentrale filosofers etiske teorier og syn på erkjennelse og vitenskap, samt deres forståelse av menneske, samfunn og natur. Del II består for det første av en mer systematisk gjennomgang av ulike etiske teorier og tilnæringsmåter, som så anvendes på mer konkrete forskningsetiske og miljøetiske problemstillinger. For det andre behandles politisk-filosofiske emner med relevans for forståelsen av samfunns- og naturvitenskapene og deres sosiale ansvar. For det tredje vil denne delen ta opp en

rekke vitenskapsfilosofiske problemer og emner av særlig betydning i den aktuelle diskusjon om vår tids vitenskaper.

PHI201 Biovitenskap, etikk og miljøfilosofi ***Bioscience, Ethics and Environmental Philosophy***

Studiepoeng: 5 **Emneansvarlig/institutt:** Terje Kvilhaug / IØR

Språk: Norsk

Emnet tilbys første gang: HØST2005

Medvirkende: Frode Kjosavik

Startperiode: Høstparallel

Perioder: Høstparallel

Forutsatte forkunnskaper: Examen philosophicum eller tilsvarende.

Evaluerings: Avsluttende Skriftlig **Karakterregel:** A-F

Hjelpemiddelkode: A1

Eksamen: Skriftlig eksamen. Varighet: 3 timer.

Innhold: Kurset vil ta opp grunnleggende moral- og verdispørsmål omkring menneskets forhold til seg selv, til andre levende vesener og til naturen i sin helhet: Hvilken forbindelse er det mellom menneskesyn og natursyn? Teller fremtidige generasjoners behov for naturressurser like mye som nålevendes? Er det bare mennesket som har moralsk status, eller har også andre livsformer krav på vern? Hvor stor rett har mennesket til å utnytte andre organismer til egne nytteformål? Ulike sider ved dyreforsøk vil bli diskutert med utgangspunkt i bl.a. velferds- og rettighetstenkning. Ethiske problemer forbundet med anvendelse av bioteknologi, slik som ved genmodifisering og xenotransplantasjon, vil bli drøftet inngående. Noen juridiske momenter ved dagens miljøvernlovgivning vil bli tatt opp. Helhetssyn på naturen vil bli diskutert, dels utifra deres normative implikasjoner, med snever antroposentrisme og dypøkologi som to ytterpunkter, dels utifra deres deskriptive premisser, dvs. utifra hvor vitenskapelig velinformerte de kan sies å være: Er det noen etisk relevant forskjell mellom menneskeskapte og "naturlige" miljøer? Hvilke sider ved naturen er det vi ønsker å bevare, og hva er begrunnelsen for dette? I hvilken forstand kan vi tale om likevektstilstander i naturen? På hvilken måte står menneskets forstyrrelser i naturen i en særstilling i forhold til naturlige forstyrrelser? Hvordan kan forstyrrelser styrke eller svekke det biologiske mangfoldet? Er det noen sammenheng mellom kompleksitet og stabilitet i økosystemer? Hvilke konsekvenser får kaosteorien for konserveringsbiologi?

PHI400 Philosophy of Science and Research Ethics ***Philosophy of Science and Research Ethics***

Credits: 10 **Staff/institute :** Frode Kjosavik / IØR

Language: English

First time the course is offered: AUTUMN

Mandatory activities: The students must attend at least 70 % of lectures and seminars.

Participants: Terje Kvilhaug

Start term: Autumn parallel **Terms:** Autumn parallel

Methods of examination: Final **Grading:** Pass/Fail

Examination: Term paper.

Contents:Two parts: Part I: Philosophy of science This part deals with both natural and social sciences. Different views will be discussed regarding theories, methodology, modelling and theory formation, scientific progress, realism and relativism, of what is characteristic of various sciences and what is the relation between them (including reductionism and interdisciplinary potential). Part II: Research Ethics and the Social Responsibility of Science This part treats general ethical theories, and more specifically, norms and values that govern and legitimate scientific research. The relation between society, science and technology on the one hand, and between science, politics and expertise on the other, will be discussed. The course will also go into issues concerning bioethics and legislation as well as environmental ethics and politics.

Class hours:5 hours weekly: ca. 2/3 lectures, 1/3 seminar

2. EMNEBESKRIVELSER VED HiO

For fullstendig emneinformasjon:

<http://www.hio.no/content/view/full/33243>

NADM310: Strategy Formation

Strategy Formation

Study points: 10 **Responsible:** Fred Strønen, HiO

Other teachers: Various guest lecturers

Language: English

Prerequisites: In-depth knowledge of strategic management from bachelor or equivalent.

Mandatory activities: A term paper, class participation, hand-ins and presentations.

Start: Block in the fall.

Instruction: Seminar form, full time

Exam: term paper and portfolio assessment **Grades:** A-F

Details about the course requirements and exams: Participants in the course will be involved in sharing knowledge and learn from each other during the semester. The course will rely on presentations, hand-ins, cases and a written exam in addition to oral contributions in class.

The portfolio evaluation includes presentations, hand-ins, cases and oral contribution in class, will count 40% of the overall grade. The final paper will count for 60% of the overall grade.

An external examiner will be used in assessing the final paper. There are different components in the portfolio evaluation: Participation and contributions in class, presentations, hand-ins and cases.

In terms of learning orientation, the overall idea is to create a course that is focussed around some key challenges in strategic management. The aim of the course is to use a problem-based learning orientation.

Purpose: Research within strategic management is at a crossroads. This course is directed towards capturing the development within strategy process research. Today there has been a new orientation within strategic management, towards process, “strategizing” and strategy formation. This research direction within strategic management can be identified with the aim of having focus on understanding what happens in the “black box” called strategy. In the studying of strategy development there has been a change in the focus towards understanding how strategy is formed, with respect to what really happens in the organization. This orientation takes both on process, content as well as context issues. The main questions within this strategy direction are around the following questions: How is strategy developed? How can strategy formation be improved in various firms? How does strategy formation influence resource allocation, organization and leadership issues? This course will deal with the research frontier on strategy formation, according to the current debate carried out within the field of strategic management. Topics would be highlighted according to their importance from arenas like European Academy of Management (EURAM), Strategic Management Society (SMS), Academy of Management (AoM).

Some of the topics discussed in this course are the questions around: Planning or emergence? Macro or micro strategy orientation? Symbolism or value chains? Portfolio strategies or small decisions in our daily lives? Where will strategy as research area move in the future?

The focus in the course will be on how we can create more effective strategies. An introductory part of the course will be devoted to discussing various forms of strategies, how they take form, their strengths and weaknesses as well as their potential.

The learning focus in this course is to develop research-based insight that can be applied in various positions, from line manager, support staff to top management. In addition to this, the ambition is to develop future researchers in the area of strategic management.

Thus, the aim of the course is both to provide better understanding of the theoretical foundations and dilemmas in strategy formation and to give insight's into the practitioner's world.

Content: Topics to be included:

- Emergent and deliberate strategies
- Resource based theories of the firm
- Knowledge Management
- Communities of practice
- Networks
- Strategic Change
- Efficiency and effectiveness considerations in strategy development
- Organizational topics related to resource allocation and strategy development
- Leadership issues concerning strategy formation

Articles/Books:

To be announced later.

NADM320: Internationalization of Small and Mediumsized Enterprises ***Internationalization of Small and Mediumsized Enterprises***

Study points: 10

Responsible: Siv Marina Karlsen/HiO

Web: Classfronter

Language: English

Prerequisites: Bachelor degree in Business Administration or equivalent.

Mandatory activities: Active participation in class discussions, written case analysis, literature reviews and oral presentations

Start: Autumn parallel

Exam: Written

Grades: A-F

Details about the course requirements and exams: Written case analyses, literature reviews and oral presentations must be approved by the course instructor before the student is eligible to sit for the exam. In the case where these assignments are not approved, the student is permitted to make the necessary improvements before the last day of classes in this course. An external examiner will be used in evaluating the exam.

Purpose: This course aims at providing the students with a more in-depth understanding of the processes by which firms go international, with a special focus on international new ventures or so called born globals. The background is that companies that operate

internationally from an early stage in their development are emerging in substantial numbers worldwide. They have come of age during the current era of globalization and advanced technologies. The smaller size typical of young firms appears to confer a sort of flexibility that provides key benefits for succeeding in foreign markets.

Content:

- The internationalization process
- The effects of the increased global environment
- Introduce the main internationalization theories e.g. transaction cost theory, eclectic theory, process theories and the network theory

NADM330: Arbeidsmiljø og ledelse ***Leadership and working environment***

Studiepoeng: 10 **Emneansvarlig/institutt:** Beate Elstad/HiO

Emnets nettside: <http://home.hio.no/~beatel/Arbeidsmiljo.htm>

Språk: Norsk

Undervisningsperiode: Januarblokk/vårparallel

Forutsatte forkunnskaper: Bestått bachelor i økonomisk-administrative fag eller tilsvarende dokumenterte kunnskaper innen organisasjon og ledelsesfag og samfunnsvitenskapelig metode.

Obligatoriske aktiviteter: To seminarinnlegg i grupper, skriftlig rapportering av det siste seminarinnlegget, og deltakelse på rollespill

Evaluerings: Langsgående

Karakterregel: A-F

Beskrivelse av eksamensdeler: Kandidatene skal lage en rapport av det siste seminarinnlegget, som teller 1/3 av totalkarakter. Videre skal kandidatene skrive en prosjektoppgave som teller 2/3 av totalkarakter. Denne kan skrives individuelt eller i gruppe på to personer.

Læringsmål: Overordnet perspektiv i kurset er at arbeidsmiljø i organisasjoner er et lederansvar på lik linje med andre resultatkrav i organisasjoner. Kurset legger vekt på å analysere trekk ved dagens arbeidsliv, og hvilke utfordringer og muligheter dette medfører for fremtidens ledere. Studentene skal bli kjent med og oppøve evnen til selvstendig og kritisk tenkning i forhold til aktuelle problemstillinger, teori og empiri på området.

Innhold: Tema som vil bli belyst er:

- Hva menes med fenomenet arbeidsmiljø, og hvorfor er det viktig med kunnskap om dette for dagens og fremtidens ledere?
- Jobbtilfredshet, engasjement, og effektivitet – er det noen sammenheng?
- Samspill i organisasjoner – organisasjonsklima, organisasjonskultur, og konfliktløsning/forhandlinger
- Helse i organisasjoner - helsefremmende arbeid, stress, utbrenthet, og sykefravær
- Samspillet mellom ledelse og arbeidsmiljø
- Måling og endring av arbeidsmiljø i organisasjoner

Hovedarbeidsmåten i kurset er forelesninger, seminarinnlegg, og rollespill.

Studentpresentasjonene består av presentasjon en artikkel fra pensum, og en presentasjon

av en empirisk undersøkelse innen et arbeidsmiljørelatert område. Disse presentasjonene skal foretas i grupper på 2-4 studenter, og må være bestått for å få godkjent kurset.

Pensumlitteratur: Totalt: ca. 720 s.

NADM340: Intercultural Business Communication

Intercultural Business Communication

Study points: 10 **Responsible:** Sigrid Brevik Wangsness/HiO

Other teachers: Various guest speakers for the individual cultures and int. negotiations

Language: English

Prerequisites: Bachelor degree. Advanced level of English.

Mandatory activities: A term paper and an oral presentation

Start: Spring parallel

Instruction: Parallel spring

Exam: Written and oral **Grades:** A-F

Details about the course requirements and exams: The term paper and the in-class oral presentation must be approved by the instructor before the student is eligible to sit for the exam. In the case where these assignments are not approved, the student is permitted to make the necessary improvements before the last day of classes in this course. There will be a 4-hour written exam (60%) and a 20-min oral exam (40%) at the end of the semester. Both exams must be passed in order to pass the course. An external examiner will be used both for the written and oral exams.

Purpose: Because of increasing globalisation more and more individuals and organisations will experience a need for linguistic, cultural and communicative competence. This course aims at providing the students with the theoretical basis of intercultural business communication and with the necessary skills to function successfully in the global workplace. The main emphasis will be on cultural and communicative competence, but since English is the means of communication, the course will also contribute positively to the students' English skills. The focus is on consciousness raising and an increased understanding of the complexities of culture.

Contents: The course starts with an introduction to the topic of intercultural business communication and a discussion of the impact of culture on business. Then the conceptual framework will be outlined, and the most influential theories and cultural models will be presented. Several European business cultures will be discussed in some detail, and major features of the American, Japanese and Arabic business cultures will also be highlighted. The students will be required to apply the theoretical framework to these cultures and to discuss the value of such national stereotypes. New concepts such as sophisticated stereotypes, cultural paradoxes, false paradoxes and contexting will also be analyzed. The relationship between language and culture in intercultural business communication is another central issue, and the role of English as a lingua franca will be discussed. The students will be expected to participate actively in class discussions and to demonstrate their communicative competence in cases, oral presentations, negotiations and written assignments.

NBØ310: Verdsetting ved salg, fusjoner og oppkjøp

Studiepoeng: 10

Emneansvarlig/institutt: Einar Belsom/HiO

Emnets nettside:

Språk: Norsk

Undervisningsperiode: Januar blokk og vår parallell

Vurdering:

Mappe bestående av faste arbeider. Det gis én karakter på mappen, og det benyttes gradert karakterskala. Ekstern sensor blir brukt. Studenter som ikke består mappen, må levere ny mappe med nye eller forbedrede arbeider til ny vurdering. Faglærer vil gi nærmere informasjon om innhold og gjennomføring av mappevurderingen i begynnelsen av semesteret.

Læringsmål:

Kurset skal gi innsikt i verdsetting av ulike aktiva, med hovedfokus på selskap og deler av selskap og særlig i forbindelse med investeringsbeslutninger, inkludert salg, oppkjøp og fusjoner.

Innhold:

- Verdi og risiko
- Verdsetting basert på forventet kontantstrøm
- Verdsetting basert på multipler
- Verdsetting i forbindelse med oppkjøp og fusjoner
- Verdi av realopsjoner

Organisering og arbeidsmåter

Kurset undervises i plenumsforelesninger og ved at studentene arbeider med og diskuterer ulike oppgaver i grupper og i plenum.

Forkunnskaper/ sammenheng med andre fag

Kurset forutsetter kurset NFINS Finansstyring ved HIO eller BUS220 Investering og Finansiering ved UMB eller tilsvarende kunnskaper.

Arbeidskrav

Studenter som ikke har bidratt aktivt underveis i forbindelse med minst 75 % av individuelle og gruppeoppgaver, får ikke sin mappe vurdert med mindre det foreligger særlige hensyn som for eksempel dokumentert sykdom.

VEDLEGG 1:**OVERSIKT OVER INSTITUTTETS PERSONALE**

De ansatte ved Institutt for økonomi og ressursforvaltning fordeler seg på følgende stillingskategorier (billedoversikt i avsnitt 3):

- 25 faste vitenskapelige ansatte
 - 1 vitenskapelige i II-stillinger
 - 3 vitenskapelige ansatte på prosjekter + korttidsansatte
 - 4 ansatte stipendiater
- 5,8 teknisk/administrativt ansatte

Instituttets administrasjon og medarbeidere er å finne i **Tårnbygningen**, 4. og 3. etg..

Henvend deg til ekspedisjonen (Tårnbygningen, rom 416) hvis du har problemer med å få kontakt med noen av personalet. Det tas forbehold om endringer i romplassering.

Telefonnummeret til instituttet er **64 96 57 00**. I listen er bare internnummer ført opp for våre ansatte (de 4 siste siffer).

Fax-nr: 64 94 30 12

Vi har også ført opp e-mail-adresser på våre ansatte. Instituttets ansatte har felles adresse etter @: **@umb.no**

